Posamezna številka 10 dinarjev

Poštnina plačana v gotovini

ZASAVSKI vestnik

Izdaja Okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Urejuje in odgovarja uredniški odbor Odgovorni urednik: Stane Šuštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: „Zasavski vestnik" Trbovlje I. uprava rudnika — Telefon št. 54 — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-T-146 — List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 400 din polletna 200 din četrtletna 100 din mesečna 34 din — Posamezna številka 10 din Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak petek dopoldne in se ne vračajo

LETO VII. — Štev. 51 TRBOVLJE, 22. DECEMBRA 1954 GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

22. december — Dan JLA

Če se čemu odrekamo zaradi naše jugoslovanske ljudske armade, se odrekamo zase

Trinajst let je tega, kar je bila 22. decembra 1941 v vasi Rudo v Sandžaku ustanovljena Prva proleterska brigada, naša prva regularna vojaška enota. Ustanovitev naše ljudske armade je najtesneje povezana z oboroženim revolucionarnim bojem naših narodov med štiriletno osvobodilno vojno. Iste črke so pisale zgodovino najbolj krvavih dni naših narodov in njihove, vseljudske vojske. Iz ognja in pepela, iz solz in krvi, iz še nikdar doživetega strahotnega gorja je zrasla naša ljudska armada. Zaman se naprezajo naši sovražniki, da bi zabrisali naš prispevek k splošnim naporom za zmago zaveznikov v boju proti fašističnim barbarom. Nihče jim ne verjame! Med vojno so Rusi hvalili našo partizansko vojsko po radiu vsemu svetu — bila jim je dobra, saj je na primer samo leta 1942 vezala na jugoslovanskih bojiščih nad 800.000 sovražnih vojakov, da niso pritiskali na fronte Sovjetske zveze, temveč za naše vasi, na naša mesta, na jugoslovanske narode! Pregloboko so zapisane žrtve naših narodov v srcih vseh poštenih ljudi na svetu, da bi jih mogli od tam zbrisati.

Leto 1941 se ne bo nad jugoslovanskimi narodi nikdar več ponovilo. To nam jamči naša JLA — krj naše krvi, naša ljudska armada, katero so skovali naši najpredanejši borci. Nekoč so znali držati v rokah le koso, kramp in kladivo. Ljubezen do domovine, srd nad zločinci-fašisti in svobodoljubnost pa so v krvavi narodnoosvobodilni vojni vodili njihova srca in um, da so nam ustvarili armado, kakršne danes nima Evropa.

Ozrimo se v bežnih črtah na zgodovinski razvoj naše JLA. Pred koncem leta 1942 smo imeli poleg 79 partizanskih odredov tudi že 2 korpusa, 9 divizij, 36 brigad, 70 samostojnih bataljonov in 15 samostojnih rednih četnih enot. Sovražnik pa je imel takrat v naši deželi 34 divizij, eno nepopolno divizijo, pet brigad, okrog 15 polkov in 140 bataljonov s 680.000 vojaki. Prišteti moramo k tem enotam še Nedičeve, Pavelićeve in Rupnikove klavce in požigalce, pa dobimo številko 800.000 sovražnikov proti našim 150.000 borcem.

Vsa ta dobro oborožena sila pa nas ni strla. V manj kakor enem letu je naša vojska narasla za novih 300.000 mož, leta 1945 pa smo imeli ob zaključnih operacijah že 800.000 borcev v 17 korpusih, 53 divizijah, 23 samostojnih bataljonih in 107 partizanskih odredih. To je bila tista sila, ki je osvobodila našo državo in dala velikanski delež za skupni boj in zavezniške napore za zmago nad fašističnimi državami.

Merilo našega vojskovanja pa ne more biti v tem, kakor je poudaril lani tovariš Tito, kako so bili naši borci oblečeni in kakšna je bila naša oborožitev, in kakšna naša vojna tehnika, ampak je to merilo v tem, koliko divizij je moral sovražnik pritegniti v Jugoslavijo iz drugih bojišč. Merilo je v tem, kako smo se mi proti sovražniku borili in kakšna je bila naša številčna moč. Tako smo imeli na primer konec leta 1944 proti sebi 25 nemških divizij, skupaj z bolgarskimi in madžarskimi enotami pa več kot 40 divizij s 580.000 vojaki! V istem času so imeli Nemci, na primer v Italiji komaj 27 do 28 divizij proti zaveznikom s približno 350.000 vojaki proti 34 zavezniškim divizijam z 2000 tanki in 5000 letali! Proti nam pa se je zagrizeno borilo 40 divizij — naših 500.000 borcev pa ni imelo tankov in letalstva, razen manjših enot. Nismo trošili bencina, zato pa smo trošili mnogo več krvi za zmago naprednega sveta nad fašizmom!

Nemogoče je v kratkem uvodniku podati točno sliko in vso veličino herojskega boja naših partizanov in ljudske armade. Naši borci so se dostikrat borili brez vseh pripomočkov sodobne armade, lačni, slabo oblečeni, brez zdravil in zaledja industrije. Nad 1,700.000 žrtev, od tega 305.000 mrtvih in 435.000 ranjenih borcev — to so najzgovornejši dokazi o našem prispevku v boju združenih narodov zoper fašistične razbojnike. Boj naših narodov pa je bil hkrati svetel vzgled in moralna pobuda drugim okupiranim narodom, posebno v Grčiji, Franciji in Albaniji, proti koncu pa tudi v Italiji in Bolgariji itd.

Po vojni se naša ljudska armada nenehno razvija, modernizira in krepi. Najtesneje je povezana z ljudstvom, sodeluje v njegovih naporih za gospodarsko osamosvojitev države in mu pomaga v svojimi številnimi kadri.

Pod vodstvom Partije se je naša armada razvila v eno najmočnejših armad v Evropi. Velikanska je tudi pomoč JLA našemu gospodarstvu. Samo od l. 1948 dalje je dala našemu gospodarstvu več sto tisoč novih mehanikov, šoferjev, traktoristov, električarjev, zidarjev, strojnih ključavničarjev, telegrafistov in bolničarjev. Na raznih delovnih mestih je Armada prispevala nad 5 milijonov delovnih dni na naših največjih gradbiščih. Armada živo sodeluje v graditvi socializma, gradi pa tudi sama sebe v tem duhu, kakor je dejal tovariš Tito na VI. kongresu.

Premalo bi povedali z besedami, da je naša ljudska armada s tisočerimi nitmi povezana s svojim ljudstvom. Ne samo to — naša armada je sestavni del ljudstva, iz njega je izšla, v naših narodih ima svoje globoke korenine. Je naša resnična ljudska armada, enotni organizem in potemtakem tudi nosilec enotnosti in bratstva naših narodov. Za tako armado, za to bratstvo, za tako svobodo, kot smo si jo priborili, pa so v veliki osvobodilni-revolucionarni borbi umirali najboljši borci partizanskih odredov in narodnoosvobodilne vojske narodov Jugoslavije.

Naj živi 22. december — dan naše slavne JLA!

Naj živi Jugoslovanska ljudska armada — trden branik naše socialistične domovine!

Naj živi vrhovni komandant in ustanovitelj naše ljudske armade — maršal Tito!

Maršal Tito po prihodu v Bombay

Z radostjo in v skrbeh pričakujejo naši najmlajši Dedka Mraza

Tudi letos pripravlja Dedek Mraz velika presenečenja

V mesecu decembru smo — z veseljem in v strahu pričakujejo naši najmlajši dneve, ko jih bo spet obiskal Dedek Mraz ter pridnim otrokom prinesel darove in veselje, porednim in morda celo hudobnim pa prav nobenih darov. Dan za dnem se naši najmlajši pogovarjajo doma s starši in tudi med seboj, kaj jim bo letos prinesel Dedek Mraz, če bo sploh prišel in kdaj. Cela vrsta je teh vprašanj. Našim malčkom lahko povemo, da bo prišel Dedek Mraz v naš okraj v dneh od 26. do 31. decembra. Ne bo pa obiskal v navedenih dneh samo dvoran naših društev in šolskih razredov — ne, zadnji dan letošnjega leta, na Silvestrovo, bo prišel Dedek Mraz tudi na naše domove, kjer ga bomo vsi pričakovali v krogu svojih družin in naših dragih. S prihodom Dedka Mraza bomo dali poudarka, da je Novoletna jelka res družinski praznik nas vseh.

Skrivnosti okoli prihoda Dedka Mraza v Trbovljah

Reči moramo, da so res skrivnosti okoli prihoda Dedka Mraza v Trbovlje. Prireditelji letošnjega mladinskega praznika nočejo natančno povedati, kdaj in kako bo prišel Dedek Mraz v trboveljsko dolino, tako da vam res ne moremo povedati, ali bo prispel v Trbovlje z motornim kolesom ali z letalom, z avtomobilom ali s kakšnim drugim prevoznim sredstvom, tudi nam še ni znano, kje se bo najprej oglasil. Vse bodo naši mali zvedeli še pravočasno, pravzaprav v zadnjem hipu. Društvo prijateljev mladine in poseben odbor se že dalj časa pripravljata na slovesen sprejem visoko spoštovanega gosta — Dedka Mraza — to pa v največji tajnosti. Povedati vam moramo le to, da bodo tudi letos naši najmlajši lahko s prihodom Dedka Mraza zadovoljni in da bo takrat dosti veselja. Zvedeli smo nadalje še to, da se bodo slovesnosti za sprejem Dedka Mraza začele v nedeljo, 26. decembra, in da bodo trajale vse do 31. decembra. V dvoranah naše »Svobode — Zasavje«, »Svobode — Center«, »Svobode — Dobrna« in »Svobode — Trbovlje II« bodo dijaki trboveljske gimnazije uprizorili na čast Dedku Mrazu igro »Trnjulčica«, prav tako bodo med tednom nastopali pravljičarji v Domovih naših »Svobod« in v šolah; naša mladina bo nadalje imela v teh slavn. dneh posebne filmske predstave in tudi lutke bodo nastopile. Dobili smo sporočilo, da bo prišel Dedek Mraz v Trbovlje šele zadnji dan v letu, torej na Silvestrovo. Prej mu ni mogoče priti, kajti tam, kjer je Dedek Mraz sedaj, je še huda zima in sneg, ki mu delata velike ovire na potovanju. Slišali smo tudi to, da se bo Dedek Mraz poslovil iz Trbovelj na dan Novega leta. Kako pa bo prišel k nam, je skrivnost, za katero ve v Trbovljah samo nekaj ljudi, ti pa vsi trdovratno molče, kakor bi bili zmenjeni med seboj. Nič ne zveš od njih. Pravijo vsi: »Vse boste zvedeli ob pravem času!« To je torej vse, kar vam lahko povemo.

Le to smo še zvedeli, da je pravljični grad v nevarnosti, ker ni smrek — zato bo verjetno ta grad, ki je napravil lansko leto otrokom toliko veselja, letos moral odpasti. Bo pa zato v nadomestilo kaj drugega.

Pravljični grad v Hrastniku

Lepo se pripravljajo letos na prihod Dedka Mraza tudi v Hrastniku, kjer je Društvo prijateljev v sporazumu s krajevno SZDL storilo vse potrebno, da bo letošnji prihod Dedka Mraza ostal hrastniškim cicibanom in pionirjev v trajnem spominu. V Hrastniku so delali na teh pripravah že dalje časa ter je s pomočjo mestnega ljudskega odbora, ki je dal 100.000 din, in Steklarne Hrastnik, ki je darovala 150.000 din, ter s prispevki ostalih podjetij uspelo zagotoviti obdarovanje otrok.

Ob sodelovanju obeh »Svobod« in prosvetnih delavcev pripravljajo v Hrastniku v počastitev prihoda Dedka Mraza bogat spored za tamkajšnjo mladino. Tako bo dramska družina pionirjev v Zg. Hrastniku uprizorila igrico »Nežica«, malčki iz otroškega vrtca Steklarne in pionirji pa bodo postavili na oder »Rdečo kapico« — prav tako mislijo lutkarji »Svobode I« prirediti igrico »Jurček in čarovnica«. Vse te predstave pa bodo uprizorili večkrat, tako da bodo prišli vsi cicibani in pionirji v Hrastniku na svoj račun.

Posebno presenečenje za hrastniško mladež ima v načrtu posebni odbor v tamkajšnji Ste-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zadnje dni po svetu

V ospredju zanimanja sveta je Titov obisk v Indiji. Ob prihodu v glavno mesto so maršala pozdravljali tisoči prebivalcev na ulicah. To je bil najslovesnejši in obenem najprisrčnejši sprejem, ki so ga prebivalci Delhija obenem s svojimi voditelji priredili kakemu tujemu gostu. V svojem pozdravnem nagovoru, ki ga je imel predsednik indijske republike dr. Prasad, je želel, da bi se sodelovanje med obema državama še povečalo in da bo ta obisk pomagal okrepiti prijateljstvo med obema državama, kar bi bilo v prid utrditvi miru in razumevanja med narodi.

★

Generalni tajnik OZN Dag Hammarskjöld se pripravlja na odhod v Peking. Njegovim razgovorom pripisujejo velik pomen. Poudarjajo, da vse kaže, da bo vprašanje ameriških letalcev, ki so jih obsodili na Kitajskem, ugodno rešeno skupaj z vprašanjem kitajskih študentov, ki so jih zadržali v ZDA. Hammarskjöld pa utegne prinesti s seboj nekatere namige glede morebitnega ameriškega popuščanja nasproti Pekingu, seveda po ureditvi vprašanja obsojenih letalcev.

★

Deveto redno zasedanje OZN je končano. Na zadnjem zasedanju so odločali o Cipru, Maroku, Tunisu in o sovjetskih obtožbah proti ZDA zaradi agresije proti Kitajski. Vprašanje Cipra so takoj izločili z dnevnega reda, ker so smatrali, da sedaj ni ugoden trenutek za sprejem takšne ali drugačne resolucije. Glede Maroka je skupščina izrazila prepričanje, da bosta to vprašanje zadovoljivo rešili obe zainteresirani vladi. Isto velja za Tunis. Sovjetsko pritožbo, ki obtožuje ZDA za agresijo proti Kitajski, pa je skupščina zavrnila. To zasedanje OZN je bilo po izjavah doslej najplodnejše

★

Na 13. zasedanju Atlantskega pakta, ki se ga udeležujejo zunanji ministri, obrambni ministri in finančni ministri 14 držav-članic, so poudarili, da so ostali smotri sovjetske politike kljub izpremenjeni taktiki isti in da se članice Atlantskega pakta ne smejo pustiti zavesti varljivemu občutku varnosti in sovjetskim obljubam. Sovjetska nota nikakor ne bo omajala odločnosti francoske vlade, da doseže čimprejšnjo ratifikacijo pariških sporazumov. Enotnost zahodnega sveta mora prepričati sovjetske voditelje, da njihova sedanja taktika ni uspešna. Sklepi sveta Atlantske zveze glede uporabe atomskega orožja pa so dali »vojaškim oblastem natanko tisto, kar so zahtevale.« — Odločitev o uporabi atomskega orožja pa pritiče vladam Atlantske zveze.

Milan Vidic: Nadaljevanje

Zagorski rudarji-pevci na obisku pri izseljencih v Severni Franciji

Menda ni bilo slovenskega doma v Meerlebachu, ki ni uporabil te priložnosti in obiskal naše pevce Takrat so vsi postali spet ena družina. Spomini na mladost, ki so jo preživeli doma v svojih krajih, kjer so delali naši izseljenci v domačih rudnikih in tovarnah, ter zanimanje za novo Jugoslavijo so bili predmet dolgih pomenkov Seveda pa je tudi tu — kot v Lensu — prevladovala pesem. Čudno: pesem je odpravila vsa nesoglasja Peli so stari in mladi. In pesem je privabljala tudi rudarske družine drugih narodnosti, da so prihajali med Slovence.

Tudi v Meerlebachu so pevci uporabili dobršen del časa za vaje. Vedeli so, da se bodo morali tukaj še bolj potruditi, kajti sloves tamkajšnjih pevskih zborov je poznan Vadili so po dvakrat dnevno in seveda v precejšnjo nevoljo rojakov. Niso mogli razumeti, da morajo pevci vaditi za bližnji koncert. Kmalu smo zvedeli, da bo naš koncert v lepi in veliki dvorani v Freymingu. Ta kraj je druga samostojna občina v Meerlebachu In pevska zbora sta kmalu izkoristila priložnost in vadila tudi v koncertni dvorani. Morda je bilo tudi v tem nekaj, kar je pripomoglo do lepšega uspeha

Nekateri naši pevci so si ogledali tudi tamkajšnje rudniške naprave, predvsem šahte in jame. Jame so bolj suhe, le v zahodni skupini je nekaj mokrih. Vse jame so v precejšnji meri mehanizirane in je delo dosti laže kot pred desetimi leti. Lastniki rudnika so vedeli, da bodo le z modernizacijo obratov dosegli večje dobičke. Precej daleč stran od rudniških obratov so zrasle v povojnih letih številne rudarske kolonije, velika naselja. Vendar te kolonije niso nič prijazne. Podobne so druga drugi kot jajce jajcu. Hiše stoje razvrščene po nekem togem, strogem gotskem redu, ki je vse prej kot dober. Res da rudarske hiše v naših krajih (zlasti starejše) niso nič boljše, toda v rudarskih naseljih, ki jih gradimo danes doma, so stanovanja mnogo boljša kot pri njih Sami pravijo, da se jim zdijo kot mrtvašnice.

Nekaj dni pred našim prihodom je obiskal kraj, pet kilometrov od Lensa, bivši jugoslovanski kralj Peter II. Tamkaj živijo naši četniki. Četniki, pravim, kajti po vojni se je naselilo tukaj znatno število vseh mogočih narodnih izdajalcev, ki so pobegnili v tujino. In pripovedovanja naših rojakov o prihodu razkralja Petra II. kažejo, da naši izseljenci dobro poznajo njegove pustolovščine Pripeljal se je v avtomobilu in se udeležil nekega četniškega slavja. Takoj ob izstopu iz avtomobila ga je obkolila gruča varuhov Prisostvoval je cerkveni maši in se takoj po njej spet odpeljal Četniki so bili močno razjarjeni Poskušali so ga zadržati. Zaman — kralj se je bal. Morda — vsaj tako so pripovedovali — se je ustrašil njihovih grozečih obrazov, ki so zgovorno pravili, da so bili zapeljani. In res: vse več je četnikov, oziroma Srbov, ki spoznavajo, da so zapeljani. Oči se jim odpirajo vsak dan bolj. V nekem razgovoru z dvema fantoma sem zvedel stvari, ki kažejo, da bi se mnogi radi vrnili v domovino Aco in Mate sta pribežala v Avstrijo takoj po razsulu Nemčije Eden od njiju je iz Požarevca, drugi iz Sinja V neki četniški formaciji sta bila le nekaj mesecev Ko so se četniki skupaj z Nemci umikali, so ju enostavno prisilili, da sta morala z njimi. In potem se je začela pot, nevredna človeka. Začelo se je v Avstriji, v nekem taborišču, kjer sta spoznala strahote četniškega režima Spoznala sta namere višjih častnikov in klike s kraljem na čelu

V Avstriji so četnike in druge pobegle izdajalce selili iz kraja v kraj, iz taborišča v taborišče iz barak v še slabše barake Seveda le ubogo »rajo«. Gospoda, častniki in drugi višji civilni mogotci so živeli v posebnih, nalašč zanje zgrajenih hišah, kjer so prirejali orgije s svojimi prosluli mi ljubicami. Denarja so imeli na pretek — od kod, so vedeli sami najbolje. Medtem pa vsi ostali navadni smrtniki niso imeli niti najbolj vsakdanje hrane. Morali so delati na kmetijah in pri raznih drugih priložnostnih delih. Kmetje so jih gledali po strani Vedeli so, da so pobegli izdajalci in da jih bo morala odslej preživljati komaj spet na novo ustanovljena Avstrija Tisti, ki so imeli več »sreče«, so se udinjali pri častnikih za sluge in prišli tako v vrsto »odličnikov«

Kasneje je Avstrija spoznala nevarnost teh tolp in se jih je želela odkrižati Posebno srečni so dobili potne liste za Argentino in ZDA, nekaj med njimi — tudi oba navedena fanta — pa jih je prišlo v Francijo

Rada, prav rada bi se vrnila v domovino, zlasti še, ko sta slišala, da domovina odpušča stare grehe, seveda le tistim, ki si niso umazali rok z bratovsko krvjo Toda vedno znova jih spet zastrašujejo Vedno znova jim pripovedujejo, da bi bila v primeru povratka gotovo ustreljena. S svetlimi očmi in smehljajem na obrazu sta govorila o svojih krajih in se spominjala mladih let. In na kraju sem jima moral pripovedovati o naših ljudeh, zlasti o srbskem ljudstvu, ki dan za dnem premaguje silne težave, ki pa vedno bolj izginjajo in kopnijo

Prepričan sem, da bo v obeh mladih fantih nekoč zmagala volja in da se bosta kljub sovražni propagandi vrnila domov k svojim.

Tiste dni so v Franciji s strahom brali novico o zopetni ustanovitvi nemške armade Če nihče, vedo ljudje ki žive v Alzaciji, da so nemške horde ko so prihrumele, nemilostno ravnale z njimi. Rojaki so pripovedovali, kako so morali tudi oni bežati, kako so jih Nemci preganjali, seveda še vedno lepše in prizanesljiveje kot so to delali v naših krajih. V državniku Mendès-Franceu so videli človeka, ki se menda spozna na te reči in ki bo že napravil pravilne korake. Čudno pa je pri njih nekaj: bili bi za osnovanje nemške armade, toda ta bi morala biti po njihovem mnenju šibkejša kot francoska!

S strahom so brali o krepitvi nemškega gospodarstva. Francozi so znani po tem, da pravijo da delajo predvsem zaradi tega, ker morajo delati. Nemci pa so se z neverjetno voljo vrgli na delo in v kratkem, če že ne naravnost čudovito kratkem času spet obnovili svoje tovarne, svoja podjetja in svoja mesta ter zgradili spet nove tovarne, ki bi bile Francozom lahko za zgled In Francozi vedo, da je nemški narod bolj žilav, bolj priden in vztrajen ter da se zna odreči marsičemu, kadar gre za njihov napredek in za lepše življenje. In strah Francozov ni nič pomagal. Videli in spoznali so, da Nemčija ni več stara, porušena dežela, kjer njeni ljudje še vedno objokujejo porušene hiše in križem rok čakajo odrešenja.

Morda je tudi to vzrok, zakaj Francozi sovražijo Nemce. Vsekakor pa je Francozom njihova Alzacija to, kar je Nemcem Westfalija. In v Alzaciji je življenje, pomešano z vsakdanjim bojem za kruh, res bogato. Dokler vlada pomanjkanje premoga, dokler manjka železa in drugih rud, se čutijo varne. Kajti dotlej ne bo zmanjkalo dela, čeprav je videti že sedaj, da ne bo vedno tako. Inozemci sedaj že teže dobe delo. Francozi imajo nekakšne »karte« podobne našim delovnim knjižicam

Prav gotovo bo zanimalo bralce, kako je s politično dejavnostjo Francozov, živečih v Alzaciji. Domala vse njihove stranke imajo tudi tukaj svoje pristaše. Klerikalna stranka se trudi na vse kriplje, da bi pridobila med delavstvom pristaše Duhovniki si prizadevajo na vse mogoče načine, da bi pridobili delavstvo. Obiskujejo delavske družine, se spuščajo z njimi v pogovore in jim seveda na vse načine prikazujejo prednosti svoje stranke Toda oblast je tako agitacijo prepovedala. Tudi tukaj je zmagalo in obveljalo načelo, naj se duhovniki v prvi vrsti brigajo za Cerkev, ki ima vse svoboščine, da celo svoboščine kot nikjer drugje. Slišali smo tudi o duhovnikih-laikih, ki so začeli delati med delavci v tovarnah, rudnikih in podjetjih. Ti duhovniki so v Franciji vzbudili velikansko zanimanje in ljudstvo jih je vzljubilo Postali so pravi pravcati delavci, ki so spoznali, da bi prav lahko živeli neposredno med ljudstvom (Nadaljevanje sledi)

Jugoslovanski izseljenci v Severni Franciji so proslavili 29. november

Rojak Jurij Artič, predsednik »Združenja Jugoslovanov« v Severni Franciji poroča o proslavi jugoslovanskega državnega praznika med jugoslovanskimi izseljenci v Pas de Calaisu sledeče:

V nedeljo, 28. novembra t. l. je Kulturno podporno društvo »Združenje Jugoslovanov« v Severni Franciji priredilo v Sallauminesu proslavo jugoslovanskega državnega praznika 29. novembra Na proslavi so bili navzoči zastopniki francoskih oblasti, jugoslovanskega poslaništva iz Pariza in tajnik poslaništva tov. Marko Drobac.

S številnim obiskom — proslave se je udeležilo preko 300 naših rojakov iz Pas de Calaisa — so jugoslovanski izseljenci dokazali, da se tudi oni zavedajo velikega pomena tega največjega državnega praznika Jugoslovanov Po končani proslavi so rojakom predvajali slovenski film »Vesna«, ki je navdušil vse prisotne in jim bo ostal tudi v trajnem spominu

Jugoslovanski izseljenci v Severni Franciji le obžalujejo, da je izostal napovedani obisk Slovenskega okteta iz Ljubljane, ki bi dal s slovensko narodno pesmijo vsej slovesnosti še večji poudarek

V imenu Kulturno podpornega društva »Združenja Jugoslovanov« v severni Franciji se zahvaljujem vsem rojakom za številni obisk na tej prelepi proslavi Dneva republike, kakor tudi vsem onim, ki so pomagali, da je prireditev tako lepo uspela Posebna hvala predstavnikom našega poslaništva iz Pariza

V imenu vseh naših izseljencev v severni Franciji kličem: »Naj živi 29. november — Dan republike, ko je po tisočletnem suženjstvu zasijalo jugoslovanskim narodom sonce svobode!«

Jurij Artič
Liévin, Francija

Dobro odrte svinjske kože plačuje

KOTEKS

po din 200

odkupuje tudi kože domačih zajcev

S pravilnim ravnanjem s kožami ob kolinah boste lahko dosegli ceno najboljše kvalitete kož, obenem pa boste pomagali usnjarski industriji do najkvalitetnejših izdelkov!

Ali si poslal naročnino za „Zasavski vestnik"?

Rojstva, poroke in smrti

V našem okraju se je rodilo pretekli mesec 82 otrok, umrlo pa je 31 ljudi. Poročili so se v novembru v trboveljskem okraju sledeči pari:

V občini Čemšenik: kmetovalec Franc Razboršek in polj. delavka Terezija Jurenec; rudar Jože Bizjak in kmečka delavka Frančiška Štrajhar; poljedelec Ivan Marko in posp. pomočnica Marija Izlakar.

V občini Dol pri Hrastniku: rudar Franc Jovan in delavka Magdalena-Martina Ceperlin.

V občini Dole pri Litiji: zid. delavec Božimir Kastelic in gosp. pomočnica Ana Šinkovec; kmetovalec Franc Podlogar in gosp. pomočnica Frančiška Zavrl; kmetovalec Jože Podlogar in gospodinja Julijana Zavrl; rudar Franc Medvešek in gosp. pomočnica Pavla Grčar; rudar Franc Zupan in gosp. pomočnica Emilijana Ručman.

V občini Hrastnik: delavec Stanislav Šubi in delavka Marija Sopar; kovač Stanislav Koplą in delavka Ana Gaberšek; steklar Trajko Aleksič in delavka Marija Pušnik; delavec Ciril Novak in delavka Marija Škrbic; rudar Zdenko Malenšek in gospodinja Jožefa Kumlanc; rudar Franc Skoza in delavka Terezija Požun; strugar Rudolf Gomilar in gosp. pomočnica Ema Coklin.

V občini Loka pri Zidanem mostu: delavec Jože Imrl in gospodinja Jožefa Primožič; kovač Franc-Maks Kožar in trg. pomočnica Antonija Blatnik.

V občini Mlinše: zidar Anton Kropivšek in kmetovalka Ana Lazar; šofer Jože Šešlar in natakarica Terezija Zvonar.

V občini Radeče: zid. delavec Franc Goljuf in gosp pomočnica Štefka Skoporec; mesar Martin Završnik in gosp. pomočnica Frančiška Kavšek; rudar Vincenc Krašivec in gosp pomočnica Vida Fištar; delavec Karel Kavšek in delavka Ljudmila Vodenik; ključavničar Silvester Höferle in gospodinjska pomočnica Angela Centrih; knjigovodja Avguštin Hrup in gosp. pomočnica Marija Lešek; delavec Franc Podlesnik in šivilja Štefanija Hribar.

V občini Senožeti: rudar Karel Močilar in gosp. pomočnica Alojzija Hlebec; kmetovalec Ivan Kovač in hči posestnika Ivanka Beja.

V občini Trbovlje: ključavničar Janez Žagar in delavka Ljudmila Oberžan; čevljar Franc Lokar in delavka Lucija Novak; električar Ervin-Jože Perdih in delavka Anica Kovač; ključavničar Franc Šoster in kurirka Antonija Kern; polj. delavec Rudolf Marko in polj. delavka Marija Zaberložnik; kurjač Milan Kokot in šivilja Ana Matko; ključavničar Rosim Selman in gosp. pomočnica Stanislava Cestnik; boln. strežnik Rudolf Očko in perica Pavlina Markelc; kurjač Matija Tomažič in delavka Angela Grah roj. Tonjko; kopač Milan Žnidaršič in kmet. delavka Terezija Šinkovec; delavec Vinko Strovs in kmet delavka Alojzija Petek; gradb. tehnik Boris-Karel Malovrh in strojepiska Suzana-Eliza Strašček; zidar Karel Pelcar in delavka Neža Jančič; delavec Alojz Magister in gospodinja Marija Leskovšek roj. Jančič; uslužbenec Aleksander Tončarovski in frizerka Marija Doležalek.

V občini Trojane: kmetovalec Gotard Cukjati in gospodinja Antonija Cukjati.

V občini Zagorje: električar Alojz Judež in strugarka Dragica Škrabar; ključavničar Jože Gabrijel in hči posestnika Antonija Prvinšek; električar Stanislav Grošelj in gosp. pomočnica Antonija Mrva; zidar Marko Krhlikar in delavka Marija Gorišek.

UMRLI SO:

V občini Hrastnik: Martin Plaznik (64 l.); Ivan Urana (53 l.); Jože Hochkraut (7 dni); Antonija Kreže, roj. Zavrašek (94 l.); Helena Cmok roj. Železnik; Anton Pušnik (58 l.); Jakob Jelenko (67 l.).

V občini Mlinše: Ivan Bic (81 l.).

V občini Radeče: Robert Ben (65 l.); Franc Primožič (59 l.); Marija Umek, roj. Hočevar (72 l.); Frančiška Oberžan, roj Brlogar (76 l.); Antonija Počivavšek roj. Kumerc (75 l.); Luka Šuligoj (79 l.); Marija Jazbinšek, roj. Pušnik; Martin Ferčak (35 l.).

V občini Trbovlje: Ivana Kralj (70 l.); Jože Urbanija (42 l.); Jakob Sitar (85 l.); Amalija Mravlje, roj. Rojc (50 l.); Ludovik Jenko (61 l.); Ivanka Repovš (26 l.); Franc Pucelj (20 l.); Peter Trojer (50 l.); Ana Cestnik, roj. Nikolič (76 l.); Karel Jerina (44 l.); Marija Cizelj, roj. Klobasa (56 l.).

V občini Trojane: Marija Bolte roj. Brvar (73 l.).

V občini Zagorje: Blaž Gracar (41 l.); Ivan Majcen (72. l.); Marija Pečar, roj. Klanjšek (53 l.).

Pravljični grad v Hrastniku

(Nadaljevanje s 1. strani)

klarni. Ta pripravlja okrasitev hrastniškega gradu, ki se bo v prazničnih dneh naših cicibanov in pionirjev spremenil v pravljični grad. Na področju tamkajšnjega rudnika pa bodo za prihod Dedka Mraza olepšali prostore Delavskega doma. Tako bodo paviljon pri tem Domu za slavnostne dni spremenili v strelišče za pionirje, kjer bo hrastniška Strelska družina priredila nagradno streljanje pionirjev.

S pomočjo tamkajšnjih podjetij, med katerimi pa rudnik še ni izrekel zadnje besede, bodo pripravili v kraju enotno obdaritev vseh nad tri leta starih otrok — za deklice pa je v pripravi tombola in rajanje ob novoletni jelki. Nadalje je v Hrastniku v načrtu obdaritev malčkov v vseh štirih oddelkih vrtca, ki jih bo Dedek Mraz obiskal posebej.

Seveda ni pozabila na cicibane in pionirje uprava kina, ki je preskrbela nekaj otroških filmov.

Tako hočejo v Hrastniku pričakati slovesen prihod Dedka Mraza. Naša želja je, da bi se vsi otroci radovali svojega najlepšega praznika in prehod v Novo leto preživeli srečni in veseli ne samo na teh slavnostnih prireditvah, marveč tudi v krogu svojih staršev ter bratcev in sestric. Slovesnosti ob obisku Dedka Mraza bodo ponovno potrdile, da je Novoletna jelka res mladinski praznik in družinski praznik nas vseh.

Okrajni odbor Ljudske prosvete v Trbovljah

sklicuje za četrtek, 23. decembra t. l., posvetovanje vseh knjižničarjev okraja Trbovlje. Sestanek bo ob 5. uri popoldne v sejni dvorani Partijskega doma v Trbovljah.

S poti po Nemčiji

(Nadaljevanje in konec)

Drugo jutro smo se odpravili na ogled mesta. Med potjo smo srečali dva študenta ljubljanske univerze, ki sta bila na praksi v Nemčiji in sta se vračala domov. Skupno smo si ogledali Mestno galerijo, ki hrani dela Rubensa, van Dycka, Goya, Dürerja, Tintoretta, Tiziana, Leonarda da Vincija, Rafaela Murilla Velasqueza, El Greca, Rembrandta, van Gogha Clauda Moneta itd. in tudi kip Rodina (Čepeča žena). Galerija hrani 9295 slik. Ob pogledu na te umetnine si ves prevzet, kar pa ni čudno, saj kaj takega ne vidiš nikjer na svetu

Popoldne smo si ogledali še razstavo moderne risbe, grafike in lesoreza, na kateri seveda ni manjkalo Picassa in njegovih del, za katere se je najbolj navduševal naš »kubist« Didi.

Prav predzadnji dan, ko smo se odpravljali iz Münchena, je prispela tjakaj slavna Ingrid Bergman, ki jo bomo videli v glavni vlogi filma »Strah« Film je režiral njen mož Robert Rossellini. Pripovedujejo, da se je takoj, ko je prebrala scenarij, navdušila za vlogo, ki je zanjo rekla, da je kakor nalašč pisana zanjo. — Pa pustimo Ingrid Bergmanovo!

Zvečer dolgo nismo zaspali, posebno ne zato, ker nas je z duhovitimi šalami zabaval naš Ivan z »vodikovo« in »atomsko« frizuro, ki je nihče drug od nas ni premogel Pa se je le tudi on utrudil in smo končno z združenimi močmi zaspali

V petek smo odšli iz Münchena ter se peljali do Berchtesgadena ob prelepem Königsseeu. Ta pokrajina je precej podobna naši Gorenjski recimo Bohinju z jezerom in okolico Že nekaj pred Berchtesgadenom smo prišli v ozko dolino, iz katere so nas na obeh straneh pozdravljali športni in zimskoturistični objekti — seveda poleg številnih hotelov in majčkenih kočic za turiste.

Berchtesgaden nas je pozdravil ves v zastavah, kjer seveda tudi jugoslovanske zastave ni manjkalo Pa ne mislite morda da so zaradi nas izobesili zastave! Berchtesgaden je izključno turistični kraj, kjer hočejo tamošnji domačini na vse načine zakriti precejšnjo draginjo z raznimi udobnostmi in presenečenji za goste.

Na zvišenem mestu stoji poslopje Mladinskega zavetišča Tako prisrčno sprejeti kot tukaj smo bili na celi poti samo še v Rothenburgu Tamošnji »Herbergevater« je bil z nami izredno ljubezniv in je hotel ustreči vsem našim željam. Menda je zato pripravil tudi odlično kosilo, kar je naše dobro razpoloženje še povečalo Tako smo tudi kar mirno preboleli to, da smo morali pešačiti, ker smo zamudili motorni vlak, ki vozi na progi Berchtesgaden—Königssee. Nekateri so se zbali poti in počakali naslednji vlak večina »pogumnih« pa nas je mahnilo peš v tristopih do jezera V tri četrt ure smo bili med prepevanjem udarnih partizanskih pesmi na cilju Sprehajalci so nas začudeno gledali, ko smo brez sraje strumno korakali po tamošnjih cestah.

Kot sem omenil, je Königssee podoben našemu prelepemu Bohinjskemu jezeru a ga v lepoti in idiličnosti ne dosega ker je tamkaj vse že preveč izumetničeno Natiboli vneti so se še kopali. Nato smo odšli na manjšo vzpetino ob jezeru in od tam gledali pokrajino in bližnje hribe Seveda smo morali kmalu odriniti, ker nas motorni vlak pač ni hotel počakati V desetih minutah smo bili na postaji.

Po dobri večerji (posebej so nam pripravili ribe!) smo odšli do bližnje »oštarije« da slovesno proslavimo ob znamenitem monakovskem pivu naš zaključek potovanja po Nemčiji Žrtev je bil pač Severin (moral je namreč plačati pivo), a je bil kljub temu dobre volje, obenem pa je bil malo otožen, ker smo odhajali ...

Peli smo, peli in še peli. Vrstile so se slovenske, hrvatske, srbske, makedonske dalmatinske, partizanske, narodne in umetne pesmi. Potem, ko smo že nekajkrat pogledali »v dno« kozarca so se naenkrat »rodili« med nami taki deklamatorji, da bi jih Ježek prav gotovo takoj sprejel za ljubljanske radio večere in sem trdno prepričan da bi ga posekali (njega in vse ostale!) Nismo in nismo se mogli spraviti spat, saj nas je v bližini poslušalo precej domačinov in gostov, ki so nas ob koncu vsake pesmi navdušeno pozdravljali Končno smo le odšli, kajti kazalci na urah so bili že daleč.

Ker smo že pri Berchtesgadenu, naj morda omenim še obravnavo za Hitlerjevo zapuščino Pred dnevi je namreč bila v Berchtesgadenu obravnava za to zapuščino, ki se je zanjo potegovala njegova sestra Wolfova in družina Eve Braunove Sodišče mora nadalje odločiti, kako je z zakonitostjo ukrepa avstrijske države, ki je zaplenila Hitlerjevo zbirko slik Hitler se je poročil z Braunovo nekaj dni pred padcem Berlina v bunkerju državne pisarne Tako imajo pravico do Hitlerjeve zapuščine tudi svojci njegove žene Preden pa jo bodo dobili bodo morali dokazati, da je Hitler res mrtev. Uradno namreč njegova smrt še ni potrjena.

Več prič je baje videlo v bunkerju na vrtu Državne pisarne dvoje v odeje zavitih trupel, ki so ju sežgali. Priče izpovedujejo, da je šlo tu za Hitlerja in za Evo Braunovo, ki se je zastrupila s ciankalijem, med skrahiranimi nacisti zelo priljubljenim strupom. Uradno pa niso ugotovili, da sta bili res sežgani trupli Hitlerja in Braunove. Sovjetske oblasti so po vkorakanju v Berlin skrbno preiskale razvaline Državne pisarne ter vrt okoli nje. Znano je samo, da so našli ostanke sežganih trupel. Tako naj bi torej bilo dokazano da se je sovjetskim oblastem posrečilo ugotoviti, da je Hitler mrtev ...

Ljudje, ki so imeli kdaj opravka s Hitlerjem, so opazili njegovo čudno zobovje. Njegovi majhni zobje so bili modrikasto beli kar je znamenje za tanko plast zobne sklenine Kadar je govoril so se mu v ustih svetile zlate krone. Takšno zobovje ni težko spoznati. Zato so sovjetske oblasti večkrat zaslišale berlinskega zobnega tehnika Echtmanna asistenta Hitlerjevega telesnega zdravnika prof Blaschkeja. Pokazali so mu odlomke čeljusti z zlatimi kronami, mostiček in vso spodnjo čeljust V zabojčku je bilo tudi odlikovanje s kljukastim križem iz železni križ iz prve svetovne vojne. Echtmann je takoj spoznal, da so ti ostanki vse, kar je utegnilo ostati od Hitlerjevega trupla. Rusi so zahtevali, naj ugotovi istovetnost Hitlerjevega zobovja, kar je brez pomišljanja storil.

★

Že ob pol sedmih smo bili v soboto zjutraj pokonci. Hiteli smo s pospravljanjem naših stvari in se peljali na postajo. Ob 8.59 smo odšli med dežjem iz Berchtesgadena. V Salzburgu je sledil običajni carinski pregled z nemške in avstrijske strani. Počasi smo se spet bližali domovini toliko hitreje pa se je popravljalo vreme. Peljali smo se kar skozi osemnajst tunelov in prispeli v Beljak, kjer je že sijalo toplo sonce. Od tu dalje smo bili kaj hitro v Podrožci in zagledali smo spet slovensko zemljo Že smo zapeli »Mati Slovenija«.

Zavore so zahrešče le Bili smo spet doma, na Jesenicah. Sledil je carinski pregled pa tudi tu je naša carinarna ugotovila da smo študenti res pravi reveži Po kratkem postanku na Jesenicah smo nadaljevali pot z zamudo proti Ljubljani. Imeli smo srečo, da smo ujeli še »Zagrebčana« Na Bledu smo izgubili Jožeta in Boža, ki sta odšla k tovarišem, v Ljubljani pa še Staneta Ostali smo se pa zbrali in prepevali vso pot slovenske pesmi, da smo bili na kraju že čisto zahripani. Pa nič zato. Pregovor pravi: »Drugod je lepo, doma pa je najlepše!« In to drži. Ko smo v domačem kraju stopili iz vlaka, nam je srce kar nehote začelo burneje utripati. In srce je vedelo zakaj.

Marijan Lipovšek

Nekaj misli ob letošnjem občinskem prazniku v Litiji

Prebivalstvo občine Litija naj razmišlja o nalogah bodoče komune in komunalne skupnosti

Vsakoletni 24. december je praznik litijske občine. Tega dne so se leta 1941. borci komandanta Staneta spoprijeli na Tisju z Nemci, ko so slednji izvedeli, da namerava pravkar ustanovljeni II. štajerski bataljon napasti Šmartno in Litijo ter se prebiti na Štajersko. V bitki so Nemci utrpeli hude izgube, partizani pa so se srečno vrnili na Dolenjsko.

Ta zgodovinski dogodek proslavlja prebivalstvo občine Litije že tretjič. Prvič ga je slavilo skupaj z II. grupo odredov, letos pa ga — kot lani — praznuje samostojno. V tednu prireditev, ki so se pričele minulo nedeljo s konferenco Zveze borcev in podelitvijo odlikovanj, končale pa v nedeljo 19. t. m. s slavnostno sejo Ljudskega odbora mestne občine, pohodom patrulj in prosto zabavo, so pri bogatem sporedu poleg domačih društev sodelovali tudi gostje iz Ljubljane in drugod.

Občinski prazniki so dnevi, ob katerih se prebivalstvo nekoliko ozre po gospodarskih, kulturnih in še drugih uspehih, ki so bili doseženi v preteklem letu. Športna in kulturna društva porabijo to priložnost, da pripravijo prikaz najboljšega, kar so minulo leto dosegla — množične organizacije, zlasti ZB in Socialistična zveza pa si prizadevajo izkazati se s kar najboljšo organizacijo tega praznika.

Vsega tega v litijski občini tudi letos ne manjka, vendar pa se pred občino, ki je izbrana za zametek bodoče komune, poraja letos še neko važno vprašanje; ustanovitev komun in komunalnih skupnosti stoji namreč pred vrati, pri čemer gre seveda sedaj za to, ali je središče litijske komune pripravljeno na svojo nalogo.

Dograditi je treba Zasavsko cesto

Če se vprašamo, dali so v kraju dane vse možnosti za namestitev komunalne uprave, moramo priznati, da Litija pravzaprav na to še ni pripravljena. Brez dvoma so v ta namen potrebne gradnje upravnih in stanovanjskih poslopij. Kakor drugim, bo verjetno še v večji meri litijski komuni primanjkovalo strokovnega osebja in vprašanje zase bo seveda vraščanje sosednih občin v komuno ter povezovanje same komune z bodočo ljubljansko komunalno skupnostjo in njeno sosedo, ki bo imela sedež v Trbovljah. Litija je gotovo nekako naravno središče in ga kot takega smatra tudi vse okoliško prebivalstvo, vendar bi utegnilo biti pomanjkanje prometnih komunikacij velika ovira za razvoj komune. Ko govorimo o tem, mislimo predvsem na Zasavsko cesto, ki je nekako v sredini pretrgana in je že sedaj pomemben zadržek za gospodarski napredek Zasavja.

Ob tem vprašanju gre komaj za 7 kilometrov ceste in prav zaradi teh sedmih kilometrov so zasavski premogovni revirji odrezani od svojega kmečkega zaledja. S kmetijskimi pridelki jih namreč zalaga Ljubljana in celo Hrvatska, zasavsko kmetijstvo pa propada, ker zaradi slabih prometnih zvez nima stika s svojim prirodnim tržiščem. Na pobudo LOMO Zagorje in OLO Trbovlje je bil sicer že ustanovljen zadevni iniciativni odbor, v katerem je tudi zastopnik Litije in so že bili poučeni ter delno tudi že potrjeni načrti za dograditev Zasavske ceste, vendar se z dokončitvijo o stvari le predolgo odlaša. Smola Zasavja in same Litije je v tem, da tu ne gre za komunikacijo širšega pomena in zato niti zvezne niti republiške investicije ne vplivajo na ureditev tega vprašanja, vendar bosta morala, če že ne republika, pa vsaj obe sosedni komunalni skupnosti (ljubljanska in trboveljska) nekaj doprinesti k rešitvi tega nujnega prometnega in gospodarskega problema zasavskih krajev. Če pomislimo samo to, da gre cestni promet iz Trbovelj na Dolenjsko sedaj po 30 kilometrov dolgi cesti preko Vač in da bi bil po skončani Zasavski cesti za polovico krajši, je upravičenost te gradnje dovolj utemeljena. Gre tudi za ureditev republiške ceste II. reda, ki ne ustreza svojemu namenu in je varnost prometa že v sami Litiji na tej cesti ogrožena. Ureditev tega vprašanja gre nedvomno na rovaš Uprave za ceste.

Litija — zaostalo mesto

O sami Litiji bi bilo mogoče obširneje govoriti. Mestece je bilo že od nekdaj važno središče, je pa glede komunalne dejavnosti zelo zaostal kraj. To je dediščina preteklosti, ki je kraju nekoč dala kar sedemnajst gostiln in skoraj nič drugega. Če pogledaš regulacijski načrt, opaziš, da segajo vse letnice na hišah daleč nazaj in da je bilo le malo hiš zgrajeno med obema vojnama. V kraju primanjkuje stanovanj in potrebne bi bile te in še ostale gradnje iz drugih razlogov. Ljudski odbor mestne občine zida letos 14 stanovanj, morali pa bi jih skozi deset let graditi vsako leto najmanj po petdeset, da bi bilo stanovanjsko vprašanje rešeno. Gradnje narekuje tudi to, da je v litijskih podjetjih v glavnem zaposlena ženska delovna sila in bi bilo treba misliti na ustanavljanje raznih uslužnostnih podjetij, kakor n. pr. pralnice, krpalnice in podobno. Elektrifikacija bo prihodnje leto, ko dobe električni tok še Gradiški Lazi, Veliki vrh in Širmanski vrh, končana na celotnem področju občine, vendar je električno omrežje na škodo industrije in posameznikov v tako slabem stanju, da je bil že sklenjen sklep o celotni obnovi omrežja v prihodnjem letu. Potrebne so nadalje investicije tudi v gostinstvu, ki je tu v Zasavju tesno povezano s turizmom — potrebna bi bila prav tako avtomatična telefonska centrala in podobno. Neverjetno se sliši, a je vendar resnica, da ima Litija sedaj telefonsko zvezo z Gabrovko preko Ljubljane! Tudi litijski kino že davno ne ustreza več potrebam — če pa vzamemo Litijo kot središče komune, ne smemo prezreti tudi šolstva. V Litiji bi potrebovali višjo gimnazijo, zaradi česar je poleg skrbi za učiteljski kader na vidiku tudi skrb za potrebne šolske prostore in stanovanja za učno osebje.

Nekaj vprašanj je v kraju že rešenih ali pa so vsaj za litijsko občino že na poti do skorajšnje uresničitve. Mislimo namreč predvsem na Zdravstveni dom, ki je ob podpori OLO, delovnih kolektivov litijskih podjetij in vsega kmečkega prebivalstva že dograjen. Vse je že zgotovljeno: poslopje, oprava, avto — manjka le še zdravstveno osebje. Začeli so tudi že z gradnjo vodovodov, potrebno pa bo seveda še marsikaj.

Kako zboljšati kmetijstvo

Posebno mesto zavzema v pregledu nalog bodoče litijske komune kmetijstvo. To je na celotnem področju občine — če izvzamemo vzorni kmetijski posestvi v Ponovičah in na Grmačah — razdrobljeno in razcepljeno. Večjih posestev ni, kmetovanje na malih kmetijah pa še ni doseglo stopnje umnega kmetovanja. Kmetijske zadruge in gospodarski svetj ljudskih odborov so se doslej premalo zanimali za to prevažno vprašanje. Šele prav zadnji čas so kmetijske zadruge pričele navajati svoje člane, da se v večji meri poslužujejo strojne obdelave in še drugih agrotehničnih pripomočkov. Ker sta na tem področju živinoreja in sadjarstvo najpomembnejša, bi morale kmetijske zadruge in organi ljudske oblasti pospeševati zlasti ti dve gospodarski veji kmetijstva. Zadruge pa bi si seveda morale v ta namen zagotoviti sodelovanje kmetijskih strokovnjakov. Spričo bližine Ponovič in Grmač to vprašanje ne bi bilo pretežavno. Kmetje bi lahko s pridom izkoriščali izkušnje tamkajšnjih vzornih posestev.

Do neke mere gotovo zavira dvig kmetijske proizvodnje okoliščina, da so gospodarska poslopja po naših vaseh v dotrajanem stanju in mislijo kmetje v večji meri na njihovo obnovo kot na vlaganje sredstev za dvig proizvodnje. V določeni meri celo zmanjšujejo kmetijsko proizvodnjo tudi ugodne cene, kar zlasti opazimo pri živini. Kmet, ki je imel nekoč v hlevu 12 repov živine, jih ima danes komaj polovico. Kaj pomeni to samo za pridelovanje nujno potrebnega gnoja za njive, da ne govorimo samo o pridobitvi mleka in prireji mesa, ve vsak vsaj malo pameten človek. Od kmetijstva in njegovih nalog odvračajo nadalje prečestokrat našega kmeta konjunkturne cene lesa. Iz tega nastaja dvojna škoda, ki jo občutimo vsi: preveliko, da ne rečemo naravnost usodno izkoriščanje gozda in premajhno izkoriščanje razpoložljivih kapacitet v poljedelstvu, živinoreji in sadjarstvu.

Vseh teh hib in napak seveda ne moremo in ne smemo navaliti na pleča naših kmetov. Gotovo je tudi trgovina marsikaj zagrešila in zanemarila. Povejmo za primer da se v Litiji nihče ne ukvarja s trgovino zelenjave, čeprav mestu zelenjave primanjkuje. In kot smo že v začetku povedali, zavira kmetijsko proizvodnjo dejstvo da kmetijstvo nima naravnega tržnega zaledja oziroma da je od njega odrezano.

Omenili smo važnost sadjarstva v naših krajih, ki ga kmetje vse premalo gojijo in izkoriščajo. Če nočemo naše kmetijstvo dvignit., ne moremo nikoli dovolj poudariti kakšne važnosti je strokovna izobrazba kmeta in z njo pametno in razumno kmetijsko gospodarstvo. Naj vam ob tej priložnosti, ko že govorimo o vprašanju, kako izboljšati kmetijstvo in z njim blaginjo kmečkega prebivalstva v naših zasavskih krajih, navedem silno zanimiv primer, ki ga je slišal član uredništva »Zasavskega vestnika« že pred drugo svetovno vojno od nekega razumnega kmeta, ki je imel svojo kmetijo v bližini Trbovelj (pod Partizanskim vrhom). Ta pametni kmet je videl, da gosto naseljeni revirji konsumirajo vsako leto veliko množino sadja, ki ga v Trbovlje dovažajo iz drugih krajev, kjer pridelajo več sadja. In veste, kaj je napravil ta kmet? Na svojih njivah je nekoč pridelval žito za potrebe svoje družine. In ta mož je bil toliko pogumen, da je pretrgal s tradicijo svojih prednikov ter šel in opustil na svojih njivah pridelovanje žita in jih postopno z leti spremenil v sadovnjake, kajti izračunal je, da mu izkupiček za pridelana jabolka v enem samem letu prinese toliko denarja, koliko ga je potreboval za nakup moke za svojo družino za štiri leta! In ta pametni kmet je pri tem vračunal tudi slabe letine sadja ki se navadno ponavljajo vsako drugo leto.

Ta zanimiv primer samo mimogrede, ki je vreden v naših krajih razmišljanja. — Ob kmetijstvu pa zadevamo še na drug ne nevažen problem. Od kmetijstva živi često preveč ljudi narodni dohodek ne zadošča vedno za njihovo preživljanje. Od tod beg kmečkega prebivalstva v industrijo, od tod se potreba po ustanavljanju novih obrtnih delavnic in drugih obratov ter nastajanje industrijskih tovarn. Vzrok za nizko življenjsko raven je tudi močan prirastek prebivalstva, ki znaša letno povprečno 3%. Ne bomo se torej čudili, če zvemo, da se dnevno vozi iz Litije 296 delavcev in nameščencev v Ljubljano, h katerim je treba prišteti še številne dijake. Če slednje izvzamemo, povzroča prav množica ljudi, ki odhaja na delo drugam, neko posebno vprašanje. Vsi ti ljudje ustvarjajo narodni dohodek drugje, konkretno v Ljubljani, a svoje potrebe krijejo doma. Stalno prebivalstvo občine ustvarja torej narodni dohodek tudi za te ljudi oziroma ga tudi zanje vlaga v investicije. Vprašanje je vsekakor vredno upoštevanja in ga bo morala rešiti bodoča skupnost komun. Tukaj gre seveda predvsem za stanovanjski problem, kajti ljudje, ki se vozijo v Ljubljano iz oddaljenih krajev, iščejo stanovanje v Litiji, ker jih drugje ni.

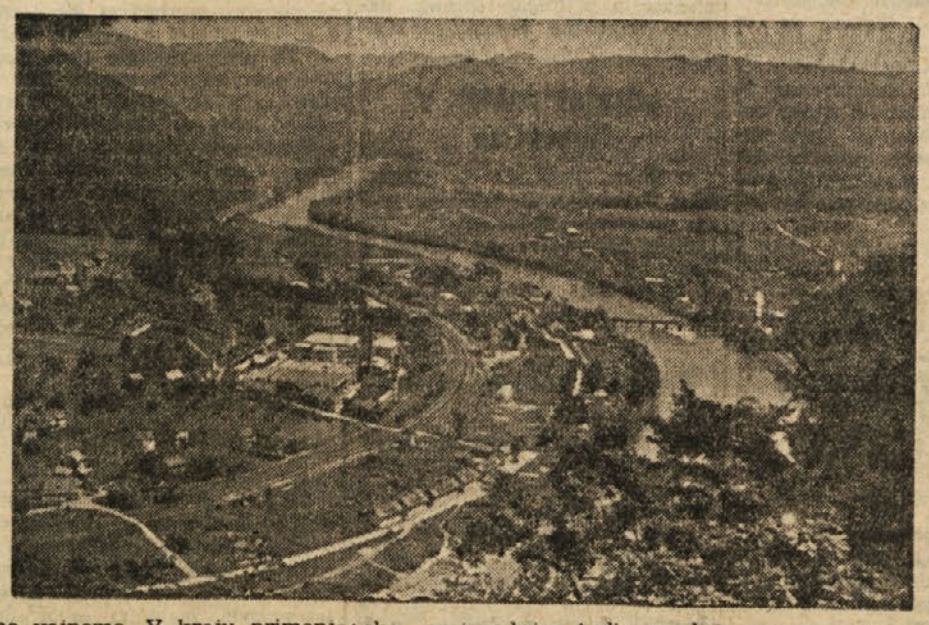

LITIJA

Še nekaj povrh

Spričo številnih problemov, o katerih razpravljajo prebivalci bodoče litijske komune, je izčrpna analiza vseh vprašanj seveda nemogoča, vendar naj le še omenimo to in ono. Gotovo je, da prebivalstvo samo danes še premalo vlaga v izboljšanje svojega položaja. Primeri nespametnega zapravljanja denarja za pijančevanje in podobno bi se vsekakor morali nehati. Če vzamemo na rešeto delovne kolektive — žal ni bilo mogoče vzeti industrije posebej v pretres — drži, da se le-ti danes še vse premalo zavedajo svojih možnosti pri samoupravljanju podjetij in da bi bili ob izrabi teh možnosti proizvodni in finančni zaključki lahko boljši. Nastajajo pa tudi taka vprašanja, kot je n. pr. združitev lesnih obratov. Posamezni lesni obrati se poskušajo z nerentabilnimi investicijami umetno ohraniti pri življenju, a dosti bolje bi bilo, če bi se združili in med seboj vskladili proizvodnjo. Odprto je v kraju nadalje še vprašanje razširitve rudnika Sitarjevca, kjer kažejo raziskave ugodne rezultate, a se vprašanje še kar noče premakniti. In končno gre tudi za takšne probleme, kot je n. pr. asanacija vasi. Kmetijske zadruge in vaški odbori se za to še premalo zanimajo, čeprav se v ta namen danes že vlagajo sredstva.

Zaman bi se sedaj skušali prestaviti v december 1955 leta in uganiti, koliko od naštetih problemov bo takrat že rešenih. Gotovo pa je, da čaka tako prebivalstva kot ljudi na odgovornih mestih precej resnega dela, predvsem pa je treba obojestranskega razumevanja vsaj za najnujnejše potrebe. J. Š.

Delovni kolektiv

Trg. podjetja „TOBAK" v Trbovljah

želi vsem svojim dobaviteljem in odjemalcem ter kadilcem

veselo in srečno ter uspehov polno NOVO LETO 1955!

Ob tej priložnosti obveščamo vse cenjene odjemalce, da bodo naša skladišča v dneh 30. in 31. decembra t. l. zaradi lastne inventure zaprta ter naprošamo, da si vsi naši odjemalci pred inventuro preskrbijo tobačne izdelke. — Za cenjena naročila se priporoča

KOLEKTIV TRG. PODJETJA »TOBAK«

Iz Litije in okolice

Bogat spored ob tretji proslavi občinskega praznika v Litiji

V dnevih od 11. do 19. decembra smo slavili v Litiji že tretjič občinski praznik NOV v spomin na znano bitko na Tisju, obrobni vasici šmarske občine, kjer so se 24. decembra 1941 spopadli borci II. štajerskega bataljona z mnogo močnejšimi nemškimi oddelki in so jim prizadejali občutne izgube in moralni poraz. Za letošnjo proslavo je cel štab sodelavcev izdelal bogat program, ki se je razvijal natanko po sporedu in dokazal, da so člani litijskih množičnih organizacij s kulturnim programom dali pečat letošnjim proslavam ob občinskem prazniku NOV.

Konferenca litijske Zveze borcev

V soboto, 11. decembra, so odprli teden občinskih proslav člani litijske Zveze borcev z lepo obiskano in uspelo konferenco, ki so se je udeležili nekdanji borci in aktivisti iz Litije in vseh okoliških vasi. Na proslavi sta bila tudi nosilca spomenic iz leta 1941 tov. Jože Štrlekar, nekdanji sekretar OF zasavskega okrožja, in tov. Franc Mehla, sedanji sekretar litijskega komiteja ZK. Zboru je predsedoval tov. Tone Koprivnikar-Gorki iz Ljubljane, rojak z Brega pri Litiji. Izčrpno poročilo o delu ZB je podal sedanji agilni predsednik tov. Franc Gorenjc, kjer je očrtal prizadevanja litijske ZB ob prirejanju raznih proslav med letom, pa tudi skrb za socialno prizadevanje za nekdanje borce in aktiviste, predvsem pa za partizanske sirote, ki jim hoče ZB nadomeščati padle očete in matere. Predsednik, tov. Gorenjc, je naglasil, da člani ZB nočejo nikakih privilegijev, temveč samo spoštovanje načel, za katere so v času NOV padale naše številne žrtve. Obsodil je nevredne izjave nekaterih činiteljev v Litiji, ki podcenjujejo in ponižujejo sodelovanje posameznikov na strani vseljudskega pokreta v času NOV. Zbor je tudi obsodil akcijo nekdanjih članov nemške »vermaht«, ki organizirajo v Litiji organizacijo bivših okupatorskih vojakov. Poziv za tako organizacijo je bil nedavno tudi v litijskem kinu pred začetkom predstave. Ker je litijski kino last mestnega ljudskega odbora, so sprožili na konferenci, da se akcija tistih, ki so sokrivi za trpljenje jugoslovanskih narodov v letih 1941—1945, temeljito razčisti in store vsi potrebni koraki, da bo onemogočeno nadaljnje delo takih organizatorjev.

Za napredek sadjarstva

Sadjarstvo je ena izmed tistih gospodarskih vej, ki je za našo zasavsko dolino najbolj primerna. Okrajna zadružna zveza, ki jo vodita tov. Stane Keber kot predsednik in tov. Ivan Škrjanc kot tajnik, posveča vso pozornost napredku naših kmetijskih zadrug in sadjarstvu. OZZ za Ljubljano okolico je razpisala poseben sadjarski tečaj, ki bo na državnem posestvu Ponoviče. V njem bodo predavali naši najboljši sadjarski strokovnjaki. Vse stroške tečaja bo nosila OZZ ob podpori OLO Ljubljana okolica.

Kulturni jubilej treh litijskih igralcev

Letos praznujejo kar trije igralci, člani gledališkega kolektiva litijske »Svobode« kulturni jubilej. Tridesetletnico, odkar deluje na litijskem odru, slavi tov. Tončka Jelnikarjeva. Takrat je nastopila v Finžgarjevi drami »Veriga«. Pred tem je nastopila že kot dijakinja v celjskem dijaškem ansamblu. Jubilantka si je izbrala za proslavo dramo »Sveti plamen«, ki jo tudi režira. Tov. Jelnikarjeva je lansko leto obiskovala režiserski tečaj v Ljubljani.

Dvajsetletnico gledališkega delovanja praznuje nadalje tov. Jože Vizler, marljivi tajnik litijske »Svobode«. Prvič je nastopil v igri Ernesta Adamiča, takratnega zagorskega učitelja in pisatelja, ki je napisal dramo iz kmečkega življenja »Očim«. To delo je imelo v Litiji krstno predstavo. Enako obletnico kakor tov. Vizler slavi tudi tov. Marijan Kolšek; tudi on bo nastopil v drami »Sveti plamen«. Tov. Kolšek je igral že kot otrok; začel je v mladinski igrici »Janko in Metka« ko mu je bilo osem let. Igral je vlogo Janka. Takrat so živeli Kolškovi v Marenbergu, kjer je bil njihov oče notar in znan delavec v narodnoobrambnih organizacijah.

Vsem trem jubilantom iskreno čestitamo k pomembnim osebnim praznikom in želimo, da bi njihov vzgled posnemala mladina in se navdušila za delo na odrskih deskah, ki pomenjajo svojevrstno kulturno življenje.

Litija stoji v stari savski strugi

Te dneve kopljejo delavci mestne komunale rove in vanje polagajo betonske cevi za kanalizacijo. V zadnjem času so položili cevi od Svetčeve hiše na Glavnem trgu pa do vodnjaka pri Koblerjevi hiši. Nato so izkopali kanale mimo Doma TVD »Partizana« in do Simončičeve hiše na ovinku ter se obrnili proti Rebecu, kjer se odcepita cesti v Šmartno in proti Bregu.

Ko so izkopali jame na Glavnem trgu, so prišli v globini dveh metrov na debelo plast savskega kamenja, ki mu naši ljudje pravijo »savske kugle«, medtem ko se strokovno imenujejo prodec. Izkop je dokazal, da je v davnih letih tekla reka Sava prav do Sitarjevca in je bil sedanji Glavni trg še v rečni strugi. Pri izkopu rovov v bližini Telovadnega doma pa so našli savski prodec že v globini enega metra.

Najdba prodca v sedanjih zemeljskih plasteh Litije je vzbudila živahne komentarje na davne čase, ko je bila Sava razlita prav do vznožja Sitarjevca. Stari ljudje na Bregu vedo povedati po ljudskem izročilu, da je tekla reka Sava še v prejšnjem stoletju bolj po desni strani kakor sedaj in je segala tik do Jugove hiše. Sedaj se je struga Save pomaknila za nekaj sto metrov proti levemu bregu.

Na Grmačah bo najlepši hlev v Sloveniji

Grmače pri Litiji so vzorno posestvo okrajne zadružne zveze. Odkar je postal upravnik tega veleposestva, ki obsega nad 150 ha njiv in travnikov, tov. Jože Strašek, se je delo na posestvu močno poživilo. Prav te dni skončavajo na Grmačah vzoren hlev za 50 glav živine.

Nov hlev vsebuje vse prostore, kakor jih terjajo sodobni predpisi, tako mlekarno in ostale prostore za shrambo krme. V bližini hleva sta dva silosa, ki držita vsak po 70 voz krme. Na spodnji strani hleva so zgradili po posebnem sistemu gnojnične jame, iz katerih bodo na mehaničen način polnili vozove z gnojnico. — Grmaško veleposestvo bo oskrbovalo litijski bazen z mlekom in mlečnimi izdelki, česar se vesele vse naše gospodinje, ko sedaj mnogokrat zaman iščejo po Litiji surovo maslo.

Izpred sodišča

Pretepal se je —

Dne 19. julija 1954 je bila na Izlakah gasilska veselica, na kateri se je mudil tudi Slavko H., rudar, stanujoč v Čemšeniku št. 23. Ta je brez pravega vzroka udaril po obrazu na veselici nahajajočega se tovariša Z. A., kateremu je povzročil lahke telesne poškodbe, in sicer močno oteklino okoli desnega očesa, nadalje mu je odkrušil dva sprednja zoba. — Obtoženec je dejanje in krivdo pred sodiščem zanikal ter se je zagovarjal s silobranom. Po izpovedi prič pa se je sodišče prepričalo, da je obtoženec res zakrivil očitano mu dejanje ter ga je zato obsodilo na mesec dni zapora in na plačilo stroškov kazenskega postopka.

Poškodoval ga je —

Albin L., kmečki delavec, stanujoč v Zg. Jelenju št. 9, je dne 4. aprila 1954 v Dobovici v veži gostilne Jožeta Povšeta lahko telesno poškodoval tovariša K. J. s tem, da mu je z nekim topim predmetom prizadejal na čelu rano, tri odrgnine na korenu nosa in otekline na obeh spodnjih očesnih vekah. — Obtoženec je dejanje zanikal, vendar ga mu je sodišče po pričah dokazalo ter ga zaradi tega obsodilo na 20 dni zapora ter na plačilo stroškov kazenskega postopka, prav tako mora obtoženec plačati oškodovancu odškodnino v znesku 500 din.

Zoper sodbo se je obtoženec pritožil, vendar je višje sodišče prvostopno sodbo okrajnega sodišča v Trbovljah v celoti potrdilo.

Konferenca SZDL v Zagorju

Pred dnevi je bila v Zagorju konferenca SZDL za ves sektor, ki bo prišel pod zagorsko komuno. Na konferenci so izvolili nov mestni občinski odbor SZDL. Udeležba delegatov je bila skoraj stoodstotna. Politično poročilo je podal predsednik SZDL tov. Otmar Pečar, organizacijsko poročilo pa sekretar SZDL tov. Milko Gostiša. Na konferenci so bili zastopani predstavniki vseh množičnih organizacij in društev ter mnogo povabljenih gostov med njimi je bil tudi sekretar okrajnega odbora SZDL tov. Janez Jesenšek.

Iz poročil in iz živahnega razgovora je razvidno, da je SZDL v Zagorju in okolici še kar dobro opravila svojo vlogo, ki jo je dolžna izvrševati po sklepih IV. kongresa SZDL.

Kot celota se je SZDL v Zagorju močno uveljavila v organiziranju raznih političnih in kulturnih akcij, kot so bile Teden kulture, izlet na Ostrožno, Kmečki teden v Izlakah Občinski praznik, Dan upokojencev, Teden otrok, Teden izseljencev itd. Pri vseh teh prireditvah je bila udeležba prebivalstva dobra, rekli bi lahko množična, saj je pri nekaterih prireditvah in predstavah bilo navzočih tudi od 1500 do 2000 ljudi. Seveda lahko v tem vidimo tudi politični uspeh Socialistične zveze, ki je z agitacijo in prepričevanjem mobilizirala množice k tako dobri udeležbi. Tudi pri zborih volivcev je SZDL pomagala, da so bili boljši kakor lani. Na vseh področjih družbenega življenja je Socialistična zveza več ali manj uspešno delala, in težko bi bilo navesti vse delo, ki ga je v preteklem obdobju izvršila. Posebno uspešno je bilo prizadevanje za zvišanje življenjskega standarda delovnega človeka. Borba za znižanje cen je že obrodila prve sadove. Komisija, ki pregleduje uslužnostna podjetja, je ugotovila, da gostinska in mesarska podjetja ne poslujejo pravilno, da je po eni strani našla primanjkljaje v posameznih gostinskih obratih, na drugi strani pa podjetje kot celota izkazuje dobiček. Kalkulacije so bile previsoko postavljene, zaradi tega so bile tudi cene višje, kot bi sicer morale biti. Po takih ugotovitvah so se cene nekaterih pivč že znižale — trgovine pa so same začele zniževati cene s parolo, da ne bodo delale z dobičkom, ampak upoštevale samo režijske stroške. Tudi cene mesu in slanini so znižali s tem, da so uporabili dobiček, ki so ga dosegli letos.

Glede na to da bodo kmetijske zadruge prevzele v bodoče ves odkup kmetijskih pridelkov se SZDL že sedaj bori za to, da bodo v upravah teh zadrug res pošteni ljudje, da se ne bo več dogajalo, da bi zadruge s posredovanjem prodaje lesa zaslužile 1000 do 1500 din pri kubičnem metru, kot se je to zgodilo v neki kmetijski zadrugi. SZDL je tudi predlagala potrošniške svete za posamezna uslužnostna podjetja in obrate. Ti sveti so že bili izvoljeni na zborih volivcev in bodo nedvomno lahko dosti pripomogli k boljšemu poslovanju ter pomenijo korak naprej od delavskega samoupravljanja k družbenemu upravljanju. Postavljeni so tudi šolski sveti, ki bodo skrbeli za boljši razvoj šolstva.

Kot celota je SZDL mnogo napravila, toda če se vprašamo, kdo od članov je res aktivno delal, vidimo, da je bilo le malo ljudi, ki so svoj prosti čas posvetili političnemu in organizacijskemu delu v Socialistični zvezi. Mestni občinski odbor SZDL je bil sicer kos svojim nalogam, ravno tako tudi rajonski in vaški odbori, vendar bi bilo delo uspešnejše, če bi vsak odbornik imel čut odgovornosti za funkcijo ki jo je prevzel, ko so ga člani izvolili. Imeli smo primere, da so nekateri odborniki neredno prihajali na seje, ali pa niso izvrševali nalog, ki so bili zanje zadolženi. V tem se je tudi kazalo delo SZDL po rajonih in na vasi. Še danes je v okviru mestne občine 530 volivcev, ki niso vključeni v Socialistično zvezo, to se pravi, da je bilo politično delo teh rajonskih in vaških odborov slabo, ker niso uspeli, da bi te ljudi pobliže pregledali, in tiste, ki bi imeli potrebne pogoje tudi sprejeli v organizacijo. Na drugi strani pa je v Socialistični zvezi še nekaj ljudi ki ne zaslužijo, da so člani te organizacije in bi jih bilo treba izključiti.

Zveza se je nadalje premalo borila za to, da bi pridobila na ugledu, na avtoriteti. Ljudje bi si morali šteti v čast, da so člani Socialistične zveze, ne pa da nekateri že tako malo članarino smatrajo kot neko breme. Tudi ne zadostuje, če je nekdo član samo v spisku SZDL, ampak mora na svojem delovnem mestu in v javnem življenju tudi politično delati.

Glede pobiranja članarine so bile ponekod pomanjkljivosti, tako so n. pr. na nekaterih odsekih rajonskih odborov in tudi na področju vaških odborov pobirali članarino za več mesecev skupaj, namesto da bi jo pobirali mesečno, kot je bilo to sklenjeno. Za pobiralce bi morali postaviti politično razgledane ljudi, ki bi pri pobiranju članarine ugotavljali politično situacijo na svojem terenu in jo posredovali rajonskim in vaškim odborom. — SZDL tudi ni delala v zadostni meri na idejno-politični izgradnji svojih članov. Res je, da smo imeli razna predavanja v Ljudski univerzi, da smo organizirali debatne večere, toda za bolišo udeležbo se Socialistična zveza ni dovolj borila. Tudi pomoč raznim društvom in mladini je bila pomanjkljiva. Premalo je bilo članskih sestankov, na katerih bi tolmačili članom notranji in zunanjepolitični položaj in problematiko domačega kraja. Kar pa je bilo sestankov, so bili dobro obiskani — dokaz, da se člani zanimajo tudi za politična in gospodarska vprašanja.

Ob zaključku konference je tov. Jesenšek navedel nekaj zanimivih podatkov iz naše notranje in zunanje politike ter nakazal smernice za bodoče delo SZDL, zlasti glede na bodoče komune.

Vsaka družina naročnik Prešernove družbe!

V našem okraju je se premalo naročnikov za knjige Prešernove družbe

Te dni razpošilja Prešernova družba v Ljubljani letošnji knjižni dar svojim naročnikom. Pet lepih knjig bodo prejeli skoro zastonj, vendar je kljub temu v našem okraju še vedno premalo članov Prešernove družbe.

Pred dnevi se je v Trbovljah sešel okrajni odbor Prešernove družbe skupno s poverjeniki ter razpravljal o možnostih povečanja števila članov te družbe. Z namenom da doseže Prešernova družba čimvečji uspeh, bodo v desetih dneh na vseh sedežih bodočih komun postavili odbore Prešernove družbe, katerih naloga je da izberejo za Prešernovo družbo poverjenike v vseh sindikalnih podružnicah, športnih društvih, »Svobodah«, mladinskih organizacijah in ustanovah. Vsi ti poverjeniki naj bi bili direktno povezani z odborom Prešernove družbe v okviru komune. Prav tako bodo postavili poverjenike družbe po šolah, vaških odborih SZDL in po knjižnicah. Izvršni odbor LP okraja Trbovlje je sklenil, da bo kupil za vsako knjižnico na vasi po več izvodov letošnjih knjig Prešernove družbe, da se tako s knjigami te ustanove seznanijo tudi tisti, ki še niso člani ozir. naročniki Prešernove družbe.

Na tem posvetovanju so nadalje ugotovili, da so tudi pri Glavnem odboru Prešernove družbe v Ljubljani nekoliko neokretni. Tako je pov. Prešernove družbe v Radečah prosil v Ljubljani za bloke za naročnike, pa jih ni dobil pravočasno. Člani Prešernove družbe so predlagali da bi družba vsako leto izdala del vsakoletnih knjig vezane v polplatno. Seveda bi člani te dodatne stroške doplačali. Prav tako so na sestanku izrazili željo, da bi Prešernova družba namesto koledarja izdajala Prešernovo pratiko, kar bi bilo za ljudi veliko bolj privlačno. Sploh se je treba z izbiro Prešernovih knjig približati v čimvečji meri našemu preprostemu delovnemu človeku. To prizadevanje nam potrjuje letošnja izdaja Prešernovih knjig, ki so kvalitetne in so se v vseh pogledih izboljšale za sto odstotkov.

Vsi zbrani poverjeniki in ostali so sklenili, da hočejo število članov ozir. število knjig Prešernove družbe v našem okraju dvigniti vsaj za 50 odstotkov.

-ar.

Denar kolektiva si je prisvajal

Že dalj časa so v upravi Kemične tovarne v Hrastniku sumili, da v mezdnem oddelku ni vse v redu. Reklamacije pri plačah in pogosto opijanje šefa mezdnega oddelka tov. Franca Hafnerja so vzbudile sum, ki pa dolgo ni bil potrjen. Šele ko je tov. Hafner tov. Viliju Centrihu od 10.000 din izplačane akontacije odtegnil le 5000 din, je postala uslužbenka v mezdnem oddelku na to pozorna. Obvestila je o tem šefa računovodstva, ki je pregledal poslovanje in takoj ugotovil nepravilnost in malverzacije.

Način, kako je tov. Hafner goljufal podjetje, je bil zelo preprost in je morda prav zato z njim tako dolgo uspeval. Pri obračunavanju mezd je na primer izdajal visoke akontacije, nato pa jih je polovično, ali pa celo v manjšem razmerju, obračunal pri izplačilu. Z nekaterimi delavci, ki so na tak način prišli do višje plače, pa je višek delil. Podobne malverzacije je počenjal s potrošniškimi krediti, dokler mu končno niso prišli na sled.

Komisija, ki je pregledala poslovanje mezdnega oddelka, je ugotovila, da so tov. Hafner in njegovi pajdaši ogoljufali kolektiv neposredno za 716.720 din. Če pa k temu še prištejemo akumulacijo, ki jo je moral kolektiv plačati, znaša skupna škoda podjetja 2,774.390 dinarjev. Po vsej verjetnosti pa je škoda še večja, kajti tov. Hafner je uničil akontacijske liste in s tem onemogočil odkritje še morebitnih malverzacij.

Malverzacije tov. Hafnerja pa bi bile skoraj nemogoče, če ne bi našel med delavci pajdašev, ki so bili pripravljeni z njim sodelovati pri umazanem poslu. Nekateri so mu previsoko izplačano akontacijo vrnili in zahtevali potrdilo. Tem se zato ne bo treba zagovarjati pred sodiščem. Vsi ostali pa bodo morali v kratkem na zatožno klop.

Imena vseh pajdašev še niso znana in njihova krivda trenutno še ni dokazana. Razkrila pa jih bo razprava pred okrožnim sodiščem v Celju. Po obsodbi bodo imeli krivci priložnost razmišljati, če ni bolje biti pošten, kot pa si prilaščati tuj denar in se zato pokoriti.

Trboveljski „Rudar" na proslavi Dneva rudarjev v Kreki

ŠD »Rudar« v Trbovljah se je na povabilo rudarskega kolektiva iz Kreke udeležilo proslave Dneva rudarjev v Bosni in Hercegovini ter sodelovalo na tej slovesnosti s svojo nogometno, kegljaško, košarkarsko in odbojkarsko ekipo. Športniki trboveljskega »Rudarja« so dosegli na tem slavju v prijateljskih tekmah kar lep uspeh ter dobili v Bosni v spomin lepo orientalsko vazo ter zastavice. S sprejemom in oskrbo v bratski republiki BiH so bili naši športniki prav zadovoljni.

Podrobno reportažo o tem gostovanju športnikov našega »Rudarja« bomo objavili v novoletni številki našega lista.

Gledališka igra v Čečah

V gorskem naselju Čeče nad Trbovljami je tamkajšnje Prosvetno društvo delavno. Dramska skupina tega društva je uprizorila v Čečah minulo nedeljo popoldne veseloigro »Pogodba«.

„Srečni dnevi" v Trbovljah

V Domu »Svobode II« v Zgornjih Trbovljah so preteklo sredo gostovali sedmošolci ljubljanske gimnazije s francosko komedijo »Srečni dnevi«. Obisk te gledališke prireditve je bil prav dober in tudi z izvedbo igre so bili vsi zadovoljni.

Prisilne uprave ni več

Kakor smo že poročali, je LOMO Trbovlje postavil letošnjo spomlad mestno slikarsko-pleskarsko podjetje pod prisilno upravo. Delovni kolektiv pa je stanje svojega podjetja v zadnjih mesecih popravil v toliki meri, da ga sedaj spet lahko sam upravlja brez načzorstva. Pretekli torek zvečer se je že sešel delavski svet tega kolektiva in na svojem zasedanju ugotovil ugoden finančni položaj v svojem podjetju, ki se mu odpirajo v nadaljnjem gospodarstvu prav lepe perspektive.

Novi kopači na rudniku Trbovlje

Zaradi velikega pomanjkanja kvalificiranih rudarjev je uprava trboveljskega rudnika priredila letošnjo jesen devetdedenski tečaj za izprašane jamske kopače.

Ker takih tečajev na rudniku ni bilo že skoro štiri leta, je vladalo za ta tečaj razumljivo veliko zanimanje, saj se je vanj

priglasilo kar 95 kopaških pomočnikov. Večina teh pomočnikov je spričo občutnega pomanjkanja izprašanih kopačev že opravljala vsa dela prvopisanih kopačev.

V tečaju so kandidati obdelali vse predpisane učne predmete. Za izpit se je priglasilo 82 tečajnikov, ostali pa so iz raznih vzrokov ostopili.

Izpite kopačev, ki so trajali od 8. do 12. t. m. pred komisijo rudarskih strokovnjakov, je opravilo le 57 kopaških pomočnikov, 21 tečajnikov bo delalo še popravljalne izpite iz enega ali dveh predmetov, 4 kandidati pa so padli, ker pri izpraševanju niso pokazali ustreznega znanja.

Na splošno je bilo pri teh izpitih opaziti, da se tečajniki niso povsem zadovoljivo pripravili na izpraševanje. Posebno šibki so bili izprašanci v znanju rudarskih predpisov, prav tako so kandidati pokazali na splošno pomanjkljivo znanje o jamskih plinih. Seveda je obvladanje teh rudarskih disciplin za izprašanega rudarja-kopača prav tako važno kot vsi ostali učni predmeti, ki jih seveda pri pomenu tega odgovornega poklica ni malo. Ta izpit je pokazal, da bo treba v prihodnje pripraviti za vse tečajnike potrebno literaturo in skripta. Morebiti bo potrebno tudi zvišanje predavalnih ur, kjer bo treba celoten učni program prilagoditi stvarnim potrebam in zahtevam modernega rudarjenja.

S. G.

Ka bo s cestno zvezo Zasavje-Ljubljana?

Prihodnje leto bodo začeli urejevati cesto Ljubljana—Maribor na odseku Trojane—Vransko. Tako bo ostalo Zasavje nekaj časa odrezano od Ljubljane v avtomobilskem prometu. To bi bila prav gotovo precejšnja škoda za vsa podjetja iz Zasavja, ki majo kamione dnevno na poti v Ljubljano.

Iz tega pa je še edina rešitev: od Zagorja do Peč drži okrajna cesta, ki so jo zadnje čase popravili in je sposobna za vsak promet. Toda ta cesta drži le do Peč. Zato bi bilo potrebno, da bi zgradili na odseku Peče-Moravče še 3,8 km okrajne ceste, s čimer bi bilo Zasavje po doslej najbližji poti povezano s prestolnico Slovenije. Občinski ljudski odbor v Moravčah se je obrnil na razne strani, da bi to gradnjo podprli. OLO Ljubljana okolica bo prispeval 1/3, republiška uprava cest pa 1/3 potrebne vsote. Prav bi bilo, da bi tudi OLO Trbovlje skupno s kolektivi, ki so navezani na cestno zvezo Zasavje—Ljubljana, prispevali del potrebnega denarja.

Seveda bo ta gradnja nekaj stala, vendar bi se v kratkem času poplačala. Če bi bila ta cesta zgrajena, ne bi nihče več rinil z vozilom v trojanski klanec, na drugi strani pa bi lahko kmečki predel okoli Peč in Moravč skozi vse leto oskrboval zagorski živilski trg z mlekom in zelenjavo. Ta predlog je vreden premislekov.

-r

Iz Hrastnika

Nove naloge Društva prijateljev mladine v Hrastniku

Ko je pred kratkim imelo v Hrastniku Društvo prijateljev mladine svoj občni zbor, so zborovalci ugotovili, da je bilo leto 1954 eno izmed najuspešnejših v delovanju društva. V zimskih mesecih je društvo organiziralo šiviljski in pletilski tečaj z vzgojnimi predavanji. S sodelovanjem otroškega vrtca je društvo poslalo poletj na Pag na letovanje 101 otroka. Uspešno je društvo izvedlo »Teden otroka«, zlasti pa je uspel nastop mladih talentov. Preko leta je društvo priredilo nadalje tombolo, ki je prinesla sredstva za letovanje otrok. — Društvo je s svojimi sekcijami živo zasledovalo vzgojna vprašanja, zlasti pa se je zanimalo za socialno in moralno ogroženo mladino in dalo pobudo, da se ti otroci odvzamejo neodgovornim staršem ali rednikom ter oddajo v Vzgojni dom. — Za prihodnje leto hoče društvo spet organizirati šiviljski in pletilski tečaj, prirediti tudi kuharski tečaj ter obnoviti posvete v pedagoški posvetovalnici za starše šoloobveznih otrok. Prav tako namerava društvo tudi drugo leto poslati na letovanje sto otrok, prizadevalo si bo nadalje, da tudi v Hrastniku odprejo brezalkoholno restavracijo, skrbelo pa bo posebno za vajensko mladino in se tudi kar najlepše pripravilo na Novoletno jelko.

Sektorska konferenca prosvetnih delavcev v Hrastniku

Pred dnevi so imeli prosvetni delavci v Hrastniku svojo uradno konferenco. Po razgovorih o nalogah šolskih odborov, ki naj vse živo povežejo s problemi šol ter z vsemi vzgojnimi in ostalimi vprašanji, so prosvetni delavci sprejeli sklep, da se bodo še v večjem številu vključili v prosvetna društva in povsod tam, kjer deluje naš delovni človek, pomagali s svojim znanjem in nasveti. Prav tako pa prosvetni delavci pričakujejo od naših kolektivov več razumevanja za svo je delo.

O delu „Svobode II" v Hrastniku

Malo je slišati o »Svobodi II« v Hrastniku, vendar je društvo doseglo v svojem delovanju lep napredek in uspeh. Tako so bili uspešni moški, ženski in mešani pevski zbor, nadalje godba in plesni jazz. Škoda pa je, da je med letom prenehal z delom mladinski pevski zbor. Dramska sekcija je imela težave s prostori, pa tudi z nedisciplino članov. Nepravilno je v društvu, da posamezne sekcije odtegujejo drugi člane. — Za prihodnje leto so se pomenili na občnem zboru, da bo društvo organiziralo di skusijske večere, prav tako bo izboljšalo društveno knjižnico. Prepričani smo, da bo »Svoboda II« v Hrastniku ob primerni ureditvi društvenih prostorov in z disciplino lahko še mnogo dosegla.

Zveza borcev v Hrastniku se bo še bolj povezala s terenom

Na občnem zboru Zveze borcev mesta Hrastnika so pred kratkim med drugim sklenili, da se bodo še bolje povezali s terenom. V dosedanjem delu je ZB v Hrastniku uspešno opravila svoje naloge, saj je vse sklepe izvršila. Vsestransko je društvo skrbelo za partizanske vdove in otroke, jim omogočilo letovanje v poletnih mesecih v Avstriji in na Gorenjskem. Učni uspehi partizanskih otrok so bili prav zadovoljivi, letošnje leto pa dobivajo ti otroci tudi štipendije.

Prav lepo so člani ZB praznovali občinski praznik v Hrastniku, se nadalje v velikem številu udeležili tudi partizanskega zbora na Ostrožnem. Med ostalimi sklepi, ki jih je ZB sprejela, je zlasti pomemben ta, da bo Zveza borcev v bodoče sklicala več članskih sestankov ter seznanjala člane z delom odbora in vsemi važnimi vprašanji Hrastnika in okraja. V članstvo bo ZB vključila še vse tiste, ki imajo za to potrebne pogoje, pridobili pa bodo tudi čimveč naročnikov za revijo »Borec«.

Predzadnja številka „Pavlihe" in Hrastničani

V prejšnji številki »Pavlihe« je neznani dopisnik iz Hrastnika na račun osnovne šole v Hrastniku napisal zanj in za domačine »strašno« novico, da razredničarka, učiteljica III. razreda, ki je »že« dva meseca v službi, ne ve, koliko gramov ima kilogram itd. Pozabil pa je povedati, da ima šola tri vzporednice tega razreda in da je s tem »razburil« ne samo Hrastničane, marveč razumljivo tudi obe ostali, nekrivi učiteljici. Resnici na ljubo je treba pripomniti, da je bil ta »dvodnevni spodrsljaj« resničen in da smo ob opozorilu staršev in neznanega dopisnika zadevo takoj uredili.

Način objave te »afere« pa se nam ne zdi najboljši in najprimernejši. K tej ugotovitvi naj še pristavim, da tudi tu velja pregovor: »Pometaj najprej pred svojim pragom!« — končno pa je žčlo zadelo ne »hrastniško šolo«, ampak tiste, ki nam tak kader — če je res tak — pripravljajo! Torej drugič na naslov: »Ljubljansko učiteljiščel«

V prihodnje pa nas bo na »hrastniški šoli« razveselilo, če bosta tudi ob kakšnem našem uspehu hrastniška javnost in neznani dopisnik tako hitro in živo reagirala kot v tem primeru. Toliko kot prizadeti kronist

Jože Kenk.

Gradbeno podjetje

„Graditelj"-Celje

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in naročnikom

k Novemu letu 1955

Obračun dela „Svobode-Center“ v Trbovljah

Prejšnji torek popoldne se je začel s tričetrturno zamudo v dvorani Delavskega doma v Trbovljah ob dokaj slabi udeležbi letošnji občni zbor »Svobode — Center«. Za uvod je zaigrala Delavska godba na pihala »Internacionalo«, prav tako je moški pevski zbor zapel nekaj pesmi.

Po vsebini in po sklepih, ki so bili sprejeti, je ta občni zbor v celoti uspel. Predsednik društva tov. Ivan Šorn je v svojih uvodnih besedah podčrtal velik pomen »Svobod« ter potem med drugim poudaril, da je »Svoboda — Center« od svojega zadnjega občnega zbora sicer dosegla vidne uspehe, da pa v delu društva in njegovih sekcij vendar ni vse v redu. Naglasil je nadalje, da se »Svobode« oz. njene sekcije nikakor ne smejo zapirati v ozek krog, pač pa je treba, da se delovanje razširi in poglobi.

Iz organizacijskega poročila na občnem zboru bi sklepali, da je v društvu zavel v zadnjem času nov veter in da so v društvu začeli delati bolj načrtno, kar moramo seveda pozdraviti. Tako so morale vse sekcije predložiti že od 15. oktobra t. l. upravnemu odboru društva program svojega bodočega dela.

V »Svobodi — Center« je trenutno 567 članov in članic, med njimi 176 mladincev in mladink ter 85 žena. V društvu pa je spričo obsežnega in gosto naseljenega terena »Svobode — Center« vendar premalo članov, zlasti pa mladincev in delavcev.

Da se preprečijo kolizije in se vzporedi in vskladi delo vseh 4 »Svobod«, ki delujejo na področju komune Trbovlje, so med letom ustanovili koordinacijski odbor, vendar se ta doslej še ni sešel. Če bi ta ustanova že začela delati, prav gotovo ne bi prišlo do neljubih nesoglasij med Delavsko godbo na pihala, ki deluje v sestavi »Svobode — Center«, in »Svobodo II«.

Gledališki aktiv društva je napravil za letošnjo sezono lep delovni program. Ustanovili so tudi Mladinsko gledališče, ki je že začelo delati. Dramski odsek namerava prirediti gledališki tečaj za vse štiri »Svobode« v kraju. Tudi s programom pevskih zborov bi smeli biti zadovoljni. Tako bo mešani pevski zbor »Slavček« priredil svoj redni letni koncert, predvideva nadalje gostovanja ter pripravlja tudi opereto »Hmeljska princesa«. Člani pevskega zbora »Slavček« so izrazili željo, da bi jim omogočili kakšno dalje trajajoče gostovanje. Tako je imel ta zbor letošnje poletje predvideno gostovanje po rudarskih krajih v Bosni, ki pa se je izjalovilo, ker pri pristojnih činiteljih ni bilo za to potrebnega razumevanja.

Moški pevski zbor »Zarje« kar lepo napreduje, toda težave ima glede prostorov in pevovodje. — Posebno poglavje pa je Delavska godba na pihala, ki je lani slavila 50-letni jubilej svojega obstoja. Na vsakem občnem zboru je na vrsti ta godba, vedno se pojavljajo eni in isti problemi, ki bi jih njeni člani ob večji medsebojni strpnosti prav z lahkoto rešili na svojem občnem zboru, ne pa da delajo popolnoma nepotreben hrup na občnem zboru društva. Glede vprašanja, kdo je razbil Mladinsko godbo na pihala v Trbovljah, bi pripomnili, naj se kar med seboj vprašajo tisti, ki so jo sami razbili s svojo neodgovorno netoleranco, ne pa da pred javnim forumom valijo krivdo na enega samega človeka.

Prav dobro dela v društvu ekipa »Veselega gledališča«, ki je med letom dala šest predstav v Trbovljah in gostovala tudi drugod. Treba je temu kolektivu nuditi malo več podpore, pa bo lahko večkrat razveseljeval ljudi s primernim programom, medtem ko bo drama skrbela za to, da pridejo na oder resna, kvalitetna gledališka dela in podobno. — V nadaljevanju občnega zbora, ki je pokazal pozitivne momente v društvu po programu »Svobod« in v širjenju socialističnih idej in naprednega svetovnega nazora, smo videli, da so člani dali društvu lep prispevek, saj so člani posameznih sekcij žrtvovali skupaj 33.285 ur za vaje in javne nastope.

Pred volitvami novega odbora se je oglasil k besedi še član Glavnega odbora Zveze »Svobod« tov. Tomo Brejc, ki je poudaril pomen dela »Svobod« in podčrtal, da je bilo delo »Svobode — Center« v Trbovljah pozitivno. Za zgled je postavil naše predvojne »Svobode« in naglasil, da so bile »Svobode« tisti činitelj, ki so pomagale delavskemu razredu, da je laže in z uspehom premagoval svoje težave, saj so bila ta društva njegov učitelj. Tudi danes je naloga »Svobod« da učijo delavca ter ga vzgojijo v novega socialističnega človeka.

Po izvolitvi novega upravnega odbora društva ter delegatov za skupščino LP okraja Trbovlje je občni zbor sprejel potrebne sklepe, ki zajemajo vso začrtano delo vseh sekcij društva, prav tako tudi komisije za ideološko delo v društvu. Iz teh sklepov bi povzeli, da je društvo stopilo na novo pot svojega razvoja, katere namen je v prvi vrsti, da sprejme v svoje vrste še večje število delavcev in mladine in tudi ostalih ter tako ustvari močan kolektiv, ki se ne bo več zapiral v ozek krog, pač pa razmahnil v širino in razširil svoje delo tudi na našo vas. Sami sklepi kažejo, da hoče novi upravni odbor rešiti in poravnati vse spore in nesoglasja, da se bo društvo namesto neljubih medsebojnih trenj ob sodelovanju z ostalimi »Svobodami« v Trbovljah in okraju izživljalo v plemenitem tekmovanju v kulturnem delu za našega delovnega človeka.

-ar.

Mešani pevski zbor »Slavček«

40 let godbe v Radečah

V nedeljo so se zbrali na občnem zboru naši godbeniki, da pregledajo delo v preteklem letu in se temeljito pomenijo za bodočnost.

Radeška godba, ki ima že stare tradicije, se vsa leta po vojni nekako ni mogla dvigniti in urediti kljub vsemu trudu in dobri volji. Letos pa so se tudi v godbi razmere izboljšale in uredile. Vodstvo godbe je po 22 letih spet prevzel stari izkušeni dirigent tov. Franc Volarič ter prinesel med godbenike novega duha in volje. Prav tako se je vključil spet stari godbenik in bivši dirigent tov. Tone Vodenav, kar je na delo in dejavnost godbe zelo ugodno vplivalo in tudi uspehi so se kmalu pokazali. Upajmo, da bo godba tudi za naprej napredovala tako kot v tem letu, saj kljub vsem nesoglasjem še nikoli ni stala na tako trdnih nogah kot danes.

Godba, ki nastopa na vseh naših prireditvah in proslavah, je bila vedno v velikih materialnih težavah, ki pa jih je ob velikem razumevanju in s pomočjo naše ljudske oblasti in delovnih kolektivov srečno prebrodila in prepričani smo, da jih bo tudi v bodoče. Zlasti veliko razumevanja za potrebe godbe je pokazal delovni kolektiv Industrije gradbenega materiala v Radečah in MO Radeče.

V letošnjem letu bo godba praznovala 40-letnico obstoja, kar je vsekakor lep jubilej, ki ga bodo proslavile vse Radeče kar moč slovesno, verjetno v okviru občinskega praznika.

Prepričani smo, da bo godba kot odsek DPD »Svobode« delovala in napredovala v njenem okrilju kot ostali odseki in doprinašala svoj delež k dvigu kulturne ravni našega delovnega ljudstva.

Lovska sreča

V nedeljo 12. t. m. so radeški lovci pri obhodu in pregledu lovišča naleteli v Jatni na skupino 7 divjih prašičev. Pred puškami korajžnih lovcev so obležali trije merjasci, medtem ko so ostali štirje srečno odnesli pete. Srečna strelca sta bila tov. Franc Pohar, ki je podrl kar dva, in Vilko Gračner, ki je ustrelil tretjega. Merjasci so težki 90 do 120 kg. — Čestitamo!

-vim-

Koncert pevskega zbora „Svobode“ iz Koroške Bele-Javornik v Trbovljah

Prejšnjo nedeljo popoldne so imeli v Zg. Trbovljah v gosteh pevski zbor »Svobode« iz Koroške Bele — Javornik, ki se je odzval povabilu »Svobode II« v Zg. Trbovljah. Koncert je bil v Domu »Svobode II« v nabito polni dvorani. Zbor gostov, ki šteje 28 pevcev, je lepo odpel vse pesmi in dokazal, da je na visoki umetniški višini. Polna dvorana poslušalcev je dala izvajalcem tudi zasluženo priznanje za lepo petje. Pevci z Jesenic so se dobro počutili v Trbovljah in so odhajali z najboljšimi odtisi iz Trbovelj nazaj med svoje plavže na Jesenicah.

-ar.

Delavska godba v Gornjem gradu

Potujoči kino Ljudske prosvete okraja Trbovlje

je izvršil v tem letu veliko nalogo na naši vasi

Pomembno kulturno nalogo na našem podeželju je v letošnjem letu opravil Potujoči kino LP okraja Trbovlje, ki je s svojimi obiski na naši vasi seznanjal podeželsko ljudstvo z razvojem filmske umetnosti. Od meseca februarja pa do konca tega leta bo ta kino imel na področju našega okraja, pa tudi izven njega (na Vačah), skupno 352 filmskih predstav. Vse te prireditve si je ogledalo preko 20.000 ljudi. V letošnjem februarju je dobilo vodstvo Potujočega kina nov projekcijski aparat, s katerim je bilo omogočeno redno predvajanje filmov. So se pa v navedenem času pojavljale težave s prevozom aparature, kajti dostikrat se je avto za prevoz filmskega projektorja v zadnjem hipu pokvaril, ker so vozilo uporabljali za vse mogoče svrhe. V prihodnje bo seveda treba zelo paziti, da bodo filmske predstave po programu, kakor ga LP okraja Trbovlje napoveduje vsak teden v lokalnem listu. Vsekakor pa je ta kino pomembna pridobitev za našo vas, saj posreduje podeželskim ljudem, ki nimajo priložnosti redno obiskovati stalne kinematografe v naših centrih in drugih večjih krajih, čestokrat res lep umetniški film. Tako je na primer ta kino za letošnji narodni praznik, 29. november, ko je tudi na našem Polšniku zagorela električna luč, predvajal tamkaj prvikrat lepi domači umetniški film »Na svoji zemlji«. Naš Potujoči kino je priredil filmske predstave tudi izven našega okraja, tako na primer na Vačah. — Poslanstvo, ki ga vrši ta kino na našem podeželju, je vsekakor velikega pomena, treba pa bo seveda paziti, da bo vodstvo tega kinematografa preskrbelo za naše ljudstvo na vasi res najboljše filme, zlasti take, ki bodo primerni za našo vas v vzgojnem pogledu.

Mnogo sreče in veselja v

novem letu 1955

želi vsem delovnim ljudem

ALBIN PUŠNIK

krojaštvo Trbovlje — Novi dom 37

Preklic

Preklicujem in razveljavljam svoj podpis na pogodbi z dne 12. decembra t. l., katero sem sklenila z Albinom Žerkom, mesarjem v Trbovljah. — Jožefa Gabrijel, Dobovec 35.

BILO JE V LOKI MED VOJNO...

K občinskemu prazniku v Loki pri Zidanem mostu, 22. decembra

Kako težki in mračni so bili aprilski dnevi 1941. leta! Nad vsemi našimi ljudmi je ležala neka mora in jih tlačila, davila... Vsi smo hodili s povešenimi glavami. Pogledi so bili ubiti, brez sijaja. Nihče ni govoril, a v glavi je šumelo in vrelo...

Kdo je klical sovraga v naše kraje?

Kaj je izgubil pri nas?

Naše pesti so se stiskale, da so pokale kosti. Narod je preklinjal sovraga in se pripravljal na boj...

Še istega meseca je bilo organizirano osvobodilno gibanje, ki se je naglo širilo med ljudstvom. Vse je postalo enih misli, vse je hotelo pregnati sovraga z naših tal, vse!

Zaneslјivi ljudje so širili novice o osvobodilnem gibanju, o borbi, o partizanih...

»Pojdite v gozdove!«

»Preženimo sovražnika!«

Pričel je izhajati »Slovenski poročevalec«. Širil se je po naši domovini. Bodril in navduševal je slovensko ljudstvo, klical na boj proti fašistom. In ljudstvo se je odzivalo. Fantje in možje so odhajali v gozdove in nesrečneži v ječe.

Nekega dne v juliju je prišel tovariš Milan iz Celja in prinesel Slavku in Ediju nekaj številk »Slovenskega poročevalca« ter letake s srpom in kladivom. Ljudje so se pogovarjali o grozodejstvih, ki jih dela okupator, in o novoustanovljeni Osvobodilni fronti. Obrazi so jim sijali, usta so lezla na smeh in srce je burno razbijalo ob teh veselih novicah. Po dolgih razgovorih so se razhajali in ugibali, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Drugo jutro je moral Edi s kolesom onstran Sevnice po matico, ker so mu prejšnjo čebele umorile. S seboj je vzel tudi tiste lepe majhne lističe, ki so bili na drugi strani pomazani z lepilom. Med potjo jih je lepil na vidna mesta in nihče ga ni videl. Nekajkrat je privozil mimo nemški vojaški avto, v katerem so sedeli oficirji in pri zadnjem srečanju se mu je zdelo, da so opazili lističe in da ga imajo bržkone na sumu (pozneje je v Celju izvedel, da so iskali tistega, ki je lepil listke od Sevnice do Loke). Vozil je mimo njih, kot da se ne zmeni zanje, in prišel srečno domov. Po kosilu je hotel nalepiti še nekaj listkov okoli Loke. Peljal se je s kolesom in ko je po daljšem opazovanju videl, da ni nikogar v bližini, je pritisnil listek na neko tablico. In prav tisti trenutek se je pripeljal nekdo izmed domačinov izza ovinka in opazil, kako je Edi udaril po tabli, da bi se listek bolje prijel. Kaj sedaj? Edi se je vsedel spet na kolo, se peljal mimo njega in se na ovinku ustavil, da bi videl, kaj bo ta domačin napravil. Le-ta je obstal pri tabli, hotel listek odtrgati, a ga ni mogel. Ozri se je, če ga Edi morda opazuje. Videl je njegov od jeze spačen obraz in se mu škodoželjno zakrohotal. Vzel je kolo in se odpeljal. Edi ni šel gledat, peljal se je proti domu.

Tisti, ki ga je videl, je bil v službi pri cestarju. Takoj mu je sporočil, kar je videl, in ta je odšel na žandarmerijsko postajo v Zidanem mostu in ga naznanil. To je bilo nato sporočeno na občino in Edi je zvedel, da ga bodo zaprli, kot so že toliko drugih.

Šel je v gozd in razmišljeval, kaj naj bi storil. Oče in mati sta večerjala brez sina. Gledal je v daljavo, tja na Dolenjsko, na Gorjance... Tri ure so minile. Zmračilo se je in ko je udarilo v zvoniku pol desetih, se je zdrznil.

»Oče gre v službo!«

Skočil je kvišku in zdirjal po ovinkih na postajo. Vlak se je že premikal, ko je prihitel ves zasopel k ograji. Gledal je. Na vsako okno, na vsaka vrata, na vsako špranjo je pazil, da bi videl očeta, morda zadnjikrat... Zagledal ga je. Stal je. Ne — slonel je pri odprtih vratih in gledal tako žalostno nazaj v vas. Morda je iskal svojega sina? Edi se mu ni pokazal. Žalosten sin je opazoval žalostnega, strlega očeta, ki se mu je zdel v tem trenutku tako silno lep in velik. Srce mu je bilo, grabil je cele šope trave, stiskal zobe, samo da ne bi zavpil. Gledal je za vlakom in iz prsi se mu je izvil samo še pritajen, tresoč klic: »Oče!«

»Oh, oče!«

Vstal je in šel počasi proti domu. Došel ga je Martin in mu nekako škodoželjno, zasmehljivo dejal: »Edi, kaj si pa storil? Te ni sram?«

»Sram? Zakaj neki?«

Šla sta proti vasi. Nista dosti govorila. Edi je prišel domov, mati ga je čakala na pragu. Čakala ga je naslonjena na vrata s prekrižanimi rokami in na njenem obrazu je opazil iste poteze trpljenja in skrbi kot pri očetu.

»Kod si hodil?« ga je vprašala z vso materinsko skrbjo.

»Od očeta sem se poslovil,« ji je odgovoril Edi in spet je zavladal molk. Ni mogel večerjati. Stal je pri ograji, mati ob vratih in molčala sta. Nista mogla govoriti. Jezik je bil zavezan, možgani pa so delovali, delovali... Srce se je širilo, ožilo. Vse v njegovi notranjosti je bilo premajhno, hotelo se je sprostiti.

Prišel je Janez, njegov bratranec, in ga vprašal, kaj bo sedaj storil. Edi je premišljeval, se obrnil proti Gorjancem, in čez čas odgovoril, da pojde na Dolenjsko.

»Še to noč, opolnoči pojdem,« je sklenil.

Edi je čutil, kako je mater zaskelelo, a naredil se je, kot da ni bilo ničesar. Janez je dejal Ediju, naj ne hodi, in ko je mati to čula, je pričela še ona, naj ne hodi nikamor.

»Ali veš, če uideš, da bodo odpeljali tvoje starše in vse sorodnike?« mu je pravil Janez. Mati je odšla v kuhinjo, Edi in Janez pa sta zavozila na cesto, da se še kaj pogovorita. Sedaj, ko ni bilo matere zraven, sta laže govorila. Ko je Janez Edija prepričal, da je bolje, če počaka, sta šla domov. Poslovila sta se. Janez se je še oglasil pri Edijevi materi, Edi pa je šel prvikrat v življenju brez slovesa v posteljo. Premetaval se je v postelji in prisluškoval. Prišla je mati in prisluškovala. Edi se je naredil spečega. Odšla je. — Noč je bila dolga. Pričelo je deževati. Proti jutru je zaspal.

Okoli devetih sta prišla dva orožnika. Neki Wernigg iz Celja ter nekdo od domačih. Hitro je bil površno zaslišan in preiskala sta njegovo sobo. Drugega nista našla kot pet metrov dolg trak slovenske zastave, ki sta ga pustila. Wernigg je odšel še v šolo po Slavka, nato pa so šli v Zidani most. Kako so dognali, da je bil Slavko zraven, Edi ni zvedel. Za odhajajočimi se je slišalo kričeče smejanje poštne uradnice.

V Zidanem mostu so ju zaslišali, nato pa zaprli, kjer sta čakala do pol štirih popoldne. Potem so ju odpeljali na vlak v Celje. Ob šestih zvečer sta prišla v »stari pisker«. Ločili so ju.

Edi je hodil tisto leto skoro vedno samo v kratkih klačah in je bil zelo ožgan od sonca. Ko je prispel v celico, je videl, da so vsi brez srajc. Slekel jo je in se vsedel na stol. Kmalu je prišel paznik ponj in v naglici niti pomislil ni na srajco. Moral je v jetniško pisarno, kjer so ga vpisali. Ko je stopil iz pisarne, je stalo pri vratih nekaj paznikov, ki so ga ogledovali. Edi jih je pogledal in šel brezbrižno naprej. Smejali so se mu in slišal je za seboj pripombo:

»Ta je pa pravi komunist!«

Ni pogledal nazaj, ni povesil glave, ni zinil besedice — samo zravnal se je in njegov korak je postal odločnejši. Smeh paznikov je utihnil in Edijeve stopinje so zamrle, ko so se vrata celice zaklenila za njim.

Prvi dan je bil brez jedi. Ker je bilo rečeno, da bosta takoj po zaslišanju izpuščena, je Edi prepustil posteljo drugim tovarišem in spal sede za mizo. Dolga je bila ta prva noč za mrežami.

Zjutraj se je Edi hitro umil in čakal z ostalimi na zajtrk. Dobili so kavo in kruh. On ni dobil ničesar. Vprašal je, zakaj ne. Paznik mu je odgovoril, da ima strog nalog glede njega in da mu ne sme dati nobene hrane. Kmalu nato so prišli ponj. Moral je na zaslišanje. Privedli so tudi Slavka in Milana. V stražarnici je čakal neki civilist in dejal s samokresom v roki:

»Naj ne poizkuša nobeden z begom: imam še tri krogle za vas!«

Pred hišo je stal avto in odpeljali so jih v gestapovske pisarne. Pričelo se je zaslišavanje. Gestapovci so imeli na mizah samokrese in vrteli pasje biče v rokah. Za njimi sta vstopila še dva gestapovca, dolgina, z rokami na hrbtu. Norčevali so se z njimi pri zaslišavanju in jih bili. Gestapovec Niederberger, čigar ime smo izvedeli šele kasneje, je sedel udobno naslonjen za mizo in se poigraval s svojim bičem. Na tleh je bila lepa rdeča preproga, da se ni videla kri, ki je tekla iz ran narodnih mučenikov...

Ob sedmih zvečer so jih prignali nazaj v celice. Bil je drugi dan brez vsake jedi.

Tretji dan so prišli spet ponje. Vklenili so jih in jih peljali skozi mesto. Šli so, čeprav bi najraje raztrgali okove in jih vrgli tiranom v obraz. Ljudje so se ustavljali in se jim posmehovali... Nekdo je celo pljunil predenje...

Spet so jih zaslišavali. Stali so z vklenjenimi rokami pred krvoloki in jim gledali v oči. Ker je Edi znal nemško že od prej, je odgovarjal v nemščini. Po zaslišanju so jih zaprli v kopalne kabine in jih pustili čakati.

Nenadoma je zagrmelo. Milan se je zdrznil. Bil je pravoslavne vere. Nemški barbari so razstrelili pravoslavno cerkev v mestu...

»Vse, kar je lepega, narodnega, kar je naše, bodo uničili ti krvoloki!«

Popoldne so na Edijevo veliko veselje izpustili Slavka, ki je bil še šoloobvezen otrok. Revček se mu je smilil, saj je bil videti tako slaboten. Kako srečen je bil Edi, ko je zaslišal njegove oddaljujoče se korake, ki so držali v prostost. Nehote je segel v žep po robec, a zarožljali so okovi na njegovih rokah...

Zmračilo se je... Tretji dan brez hrane. Prišli so ponj in ga odgnali spet v to prekleto ječo — v daljavi pa se je svitalo, svitalo...

L. V.

ZA NAŠE KMETOVALCE

Prvo zborovanje semenogojcev trboveljskega okraja

Da se zbirajo na posvetovanja živinorejci, sadjarji, čebelarji in rejci malih živali — tega smo vajeni. Prvič v zgodovini pa so se 8. decembra 1954 zbrali v Trbovljah kmetovalci — semenogojci trboveljskega okraja.

Posvetovanja, ki sta ga sklicala Okrajna zadružna zveza in kmetijski odsek Okrajnega ljudskega odbora, se je udeležilo nad 60 kmetovalcev, ki pridelujejo semensko žito, bodisi semenski krompir pod strokovnim nadzorstvom.

Tako številna udeležba — kljub najslabšemu vremenu — je toliko bolj razveseljiva, če pomislimo, da so bili skoraj vsi udeleženci iz daljnih gorskih krajev: iz Polšnika in Dola pri Litiji, s Podkuma in Dobovca, izpod Svete gore in iz Senožeti, iz trojansko-čemšeniških hribov in iz Gor nad Turjem. Večina izmed njih je morala po dve, tri ali še več ur gaziti še v jutranji temi novo zapadli sneg, da so prišli pravočasno v dolino do prvega prometnega sredstva — avtobusa ali vlaka — a zvečer so morali napraviti spet ponoči isto dolgo pot peš nazaj v hribe. Tolikšna požrtvovalnost zares zasluži javno priznanje.

Posvetovanju je predsedoval tov. Franc Bravec, predsednik OZZ Trbovlje, ki je sam tudi med najboljšimi semenogojci našega okraja. Uvodne besede je spregovoril okrajni agronom tov. inž. Janez Oblak, za njim pa je imel poročilo o dosedanjem razvoju kmetijskega semenogojstva v trboveljskem okraju, tov. Tone Bantan, kmetijski referent OZZ Trbovlje.

Iz tega poročila posnemamo, da se je kmetijsko semenogojstvo razmahnilo v našem okraju šele v zadnjih dveh letih. V glavnem se razvija semenogojstvo ozimnega žita, v prvi vrsti domače pšenične sorte »Podgorka« ter pridelovanje semenskega krompirja. Pogodbenih pridelovalcev semenskega krompirja je bilo v letu 1953 okrog osemdeset, letos pa že nad 140. Zaradi neugodnega vremena in slabe rasti krompirja sorte »Ackersegen«, ki ga je pridelovalo največ semenogojcev, pa je bil letos priznan krompir kot semenski samo okrog 65 pridelovalcem. Ker so nekatere krompirjeve sorte, ki jih drugje v Sloveniji ne pridelujejo za seme, pokazale v zadnjih letih v naših krajih najlepše uspehe, jih naši kmetovalci v vse večji meri iščejo za seme in jih tudi naši semenogojci pridelujejo vsako leto v večjem obsegu. To so predvsem sorte: »Wekaragis« z zelenkastobelo kožo in belim mesom, »Wohltmann« z rdečo kožo in belim mesom ter »Dianella« z rjavkasto kožo in belim mesom. Seveda tudi »Ackersegna« ne smemo kar opustiti, čeprav ima rumeno meso in čeprav je letos marsikje odpovedal. Morda bo drugo leto pokazal krompir posameznih sort — če bo vreme drugačno — čisto druge uspehe. Nekaj drži, kar so pokazali številni poskusi, ki se že več let delajo tudi v našem okraju na približno 20 krompirjevih sortah, namreč da ni nobene krompirjeve sorte, ki bi bila najboljša za vse lege, vse zemlje in v vseh letih.

Nadalje kažejo dosedanje izkušnje, da tudi najboljši semenski krompir še ne daje poroštva, da bo pridelek obilen, lahko pa smo porok, da bo dal slab in bolan semenski krompir zagotovo slab pridelek. In še neko ugotovitev kažejo: da visoko v hribih pridelan semenski krompir daje v dolinah boljši pridelek, kot če je pridelan v dolini. Zato se seli semenogojstvo krompirja vse bolj v gore — to pa otežkoča delo, ker so v hribih semenogojci raztreseni ter je tudi spravilo semenskega krompirja v dolino težavno.

Res je nadalje, da se pri današnjih pogojih semenogojsko delo kmetom ne izplača — zato morajo biti semenogojci samo idealisti, ki vedo, da je brez pridelovanja in oddajanja prvovrstnega semena napredek kmetijstva nemogoč, temveč da pomeni zanesljiv propad. Zasluga semenogojcev našega okraja je, da se je bel in zelo okusen krompir sorte »Wekaragis«, ki so go drugod že »pojedli«, v našem okraju razširil in bo kmalu najbolj razširjena krompirjeva sorta. Tudi zdrava in rodovitna sorta »Kardinal« se goji samo še v našem okraju za seme, prav tako »Dianella«.

V poročilu je podčrtana nujnost, da je sleherni semenogojec brezpogojno pošten in soliden. Nekatere primere nesolidnosti so navzoči semenogojci v razgovoru javno obsodili.

Po živahnih pomenkih, v katerih so semenogojci iz raznih krajev izmenjavali svoje izkušnje in opazovanja je sledil drugi del zborovanja, namreč obrazložitev načrtov in predpisov za semenogojsko delo v prihodnjem letu. Udeležence je zlasti zanimalo izvajanje sortno-gnojilnih poskusov s 5 pšeničnimi sortami, ki se delajo letos na petih krajih v okraju — še bolj pa, razumljivo predvidena organizacija pogodbenega pridelovanja semenskega krompirja v letu 1955. Takoj na posvetovanju so skoro vsi dosedanji pridelovalci podpisali že pridelovalne pogodbe za prihodnje leto, marsikje pa se bodo cele vasi združile v pridelovalne krožke. Zanimanje je tolikšno, da je semenski krompir letošnjega pridelka skoro že ves oddan.

Zborovalci so izvolili tudi okrajni poljedelsko-semenogojski odbor in so se zadovoljni razšli s sklepom, da bodo nadaljevali z do sedaj že tako uspešnim delom, t. j. s pridelovanjem najboljšega semena domačih sort in domačega izvora oskrbovati naše kmete in s tem pripomoči k povečanju kmetijske proizvodnje ter tako doprinašati svoj delež za povečanje blaginje vsega našega delovnega ljudstva.

Nekaj o zemljiškem katastru

Zaradi sprememb kultur na zemljiščih po katastrskih zapiskih je stalno slišati od lastnikov zemlje prošnje in pritožbe, da kataster v mnogih primerih več ne ustreza dejanskemu stanju. To je seveda povsem razumljivo, saj izvirajo katastrski zapiski in načrti iz leta 1825, 1867, 1885 in 1912. Od tega časa pa do danes se je seveda življenje naših malih kmetov in kočarjev močno spremenilo. Ko se je n. pr. začela v naših krajih graditi železnica in ko so začeli obratovati naši rudniki in tovarne, so mnogi teh malih zemljiških posestnikov in bajtarjev začeli hoditi na delo v industrijo in obrt. S tem se je seveda spremenil način dela in življenja teh ljudi. Ko so si izven kmetijstva začeli služiti denar, so z njim prav tako začeli kupovati posamezne prehrambene predmete, s tem pa so se začele spreminjati tudi kulture zemljišč teh ljudi. Opuščali so njive, vinograde in podobne kulture ter iz njih napravili več travnikov in pašnikov prav tako so te kulture v nekaterih primerih začeli spreminjati tudi v gozdove. Ko so si ti kmečki ljudje napravili iz nekdanjih njiv travnike in pašnike, so si raje kupili kakšno glavo živine več ali kakšno kozo, spet drugi so pa prodajali pridobljeno živinsko krmo kakšnemu drugemu posestniku, ki mu je je primanjkovalo.

Največ sprememb je nastalo pri vinogradih. Tukaj imamo primere da se je kmečko posestvo v letih razdelilo ter so si ljudje n. pr. iz bivšega hleva ali zidanice zgradili majhne stanovanjske hišice. Ti mali posestniki so potem svoje vinograde spremenili v druge kulture — v njive, travnike, pašnike in v gozdove, skratka pač v to, kar se jim je v danem primeru zdelo najumestnejše.

Tudi kar se tiče mej med posameznimi parcelami in tudi med posestniki se je v dolgih letih mnogo spremenilo in je današnje stanje zemljišč drugačno kot pa po nekdanjih katastrskih mapah. Ko je v zadnji vojni n. pr. okupator naše kmete izselil in naselil v naših krajih svoje ljudi, so si ti novi posestniki napravili med seboj nove meje in mnogo mejnikov iz zemlje izruvali. Ko se je naš kmet spet vrnil na svojo zemljo, si je sam napravil spet prejšnje meje. Nekateri izmed njih so postavili mejnike nazaj, kakor so se spominjali, da so ti mejniki stali. Na mnogih krajih pa še danes ni mejnikov in se posestniki zemljišč kar približno držijo meje.

O stanju zemljiškega katastra, ki ne ustreza več dejanskemu stanju, se je govorilo že kmalu po prvi svetovni vojni in so že v letih 1920—1921 razpravljali, da so katastrski zapiski stari in da je potrebna naložitev novega katastra, in sicer v merilu 1 proti 2000. Za izvršitev takega dela pa je potrebna vrsta let. Za sedaj bi bila v tem pogledu najboljša rešitev, da se spremenjene kulture na bivših v zemljiških mapah začrtanih parcelah strokovno ugotove in parcelni zapisniki in posestni listi popravijo na sedanje stanje. Vse tiste parcele, na katerih so po dve kulturi ali več, lahko izmerijo in popravijo tudi parcelne zapisnike in posestne pole — ni pa za sedaj treba mej teh kultur vrisati v posestne mape. Če namreč pogledamo dosedanje parcelne zapisnike in posestne liste, bomo opazili, da sedanji zemljiški kataster izkazuje v mnogih primerih eno parcelo z dvema kulturama in tudi kakšno parcelo z enako kulturo in različnimi razredi, ni pa to stanje nikjer vrisano v posestnih mapah. Pri bivših vinogradnih parcelah je prav tako opaziti, da je zabeležena ena in ista parcela z dvema in tudi več kulturami ter na številnih krajih z zelo majhnimi površinami. Tu bi bilo potrebno, da se kulture ene in iste vrste po odmerjenju seštejejo skupaj in skupno vnesejo v parcelne zapisnike in posestne liste.

Vsako drugo delo za ureditev sedanjega stanja katastra — kar se tiče kultur — bi bilo neumestno in bi se samo zavleklo. Naj še pripomnimo, da je bilo v času okupacije mnogo katastrskih map uničenih in izgubljenih. Danes morajo uradi uporabljati mape s svetlimi kopijami, med katerimi so pa žal posamezne kopije zelo slabe. Kaj pa je svetla kopija v mapi proti originalni mapi in kakšne težave so s temi kopijami, pa ve povedati vsak strokovnjak. Č.

Saj res, čisto sem pozabil,

da je bila pred kratkim »Zasavskemu vestniku« priložena položnica za poravnavo naročnine za letošnje leto!

Seveda bom to storil takoj, saj bo prihodnje leto spet

veliko žrebanje za naročnike „Zasavskega vestnika"

ki imajo poravnano naročnino za vse leto 1954 in ki jo bodo plačali do 1. maja prihodnjega leta tudi za celo leto 1955.

Opozarjamo vse naše naročnike, da ima uprava »Zasavskega vestnika« že zbranih preko 40 nagrad, med katerimi je tudi

Lep radijski aparat kot prva nagrada

Vse bralce, naročnike in prijatelje našega lista opozarjamo, da bo verjetno takoj po Novem letu začel izhajati v našem listu zanimiv in napet roman poleg našega dosedanjega revirskega ljubezenskega romana Mire Pucove »Tiha voda«.

Sedaj pa še nekaj za naše pionirje in pionirke. Tem sporočamo veselo novico, da bomo z novim letom začeli prinašati v našem Pionirskem kotičku živalske pravljice

„Lisica Zvitorepka"

ki jo je napisal pred mnogimi leti slovenski šolnik **Josip Brinar**, hrastniški rojak, ki smo se ga pred kratkim spomnili v našem listu s spominskim člankom in ki živi v Celju kot upokojenec. Ta nam je ljubeznivo dovolil ponatis svoje »Lisice Zvitorepke« v našem listu. Prepričani smo, da bodo naši mladi pionirji in pionirke sledile tem živalskim pravljicam z istim veseljem in navdušenjem kot pisec teh vrstic, član uredništva »Zasavskega vestnika«, ki je bral »Lisico Zvitorepko« pred petdesetimi leti kot mlad pastirček na travnikih v Kalcah pod našo prelepo Sveto goro nad Zagorjem.

Naročniki! Širite naš list med svojimi tovariši in prijatelji ter poravnajte morebiti še dolžno naročnino za »Zasavski vestnik« za letošnje leto in naročite se na naš list tudi prihodnje leto.

»Zasavskega vestnika« Uredništvo in uprava

T. B.:

Bodimo previdni pri trošenju gnojil,

da ne bo nesreče, namesto koristi

Ker so se tržna gnojila zelo pocenila, jih letos kupujejo tudi mnogi kmetovalci, ki jih doslej še nikdar niso uporabljali in o gnojilih le malo ali nič ne vedo.

Zlasti pa se mnogim kmečkim gospodarjem in vrtičkarjem, ki letos prvič poskušajo srečo s tržnimi gnojili, še sanja ne, da **so nekatera izmed teh gnojil nevarna, za ljudi in domače živali smrtonosni strupi** ter da je treba pri ravnanju z njimi največje previdnosti.

V prvi vrsti velja to za **apneni dušik** in za vsa mešana gnojila, ki jim je apneni dušik primešan. Pravzaprav bi bilo treba zahtevati, da bi bila **vsaka vreča** apnenega dušika zaznamovana kot »Strup!« — prav tako, kot morajo biti take označbe na vseh posodah in zavitkih, ki v njih prodajajo druge strupene stvari.

Prav v zadnjem času beremo v časnikih ter slišimo po radiu in na predavanjih, da je najboljši čas za trošenje apnenega dušika zdajle v pozni jeseni in pozimi. Res je to, ker ima gnojilo več časa, da se v zemlji razkroji.

Nikjer pa ni bilo slišati ali čitati dovolj poudarjenega opomina, da je treba zelo paziti, da zaradi gnojenja z apnenim dušikom **ne napravimo nesreče** pri živini, perutnini ali ljudeh.

Najbolj v nevarnosti je **perutnina.** Vsi vemo, da se kokoši rade pasejo po travnikih. Paša po travnikih, pognojenih z apnenim dušikom, pa je za kokoši smrtnonevarna! Apneni dušik je namreč tako strupen, da kokoš, ki se je nažrla hrane, potrošene z apnenim dušikom, od tega pogine. Zato je treba paziti na perutnino, da ne zaide na travnike, po katerih površini smo potrosili apneni dušik. Prav tako nevaren je za perutnino gnojni ali kompostni kup, ki smo mu primešali apnenega dušika. Kokoši rade brskajo po gnoju in žro razno šaro, pri čemer se zastrupijo z apnenim dušikom in po njih je!

Prav tako moramo paziti, da z apnenim dušikom ne povzročimo zastrupljenja **živine!** Da je paša po travnikih, ki smo jih pognojili z apnenim dušikom, prepovedana — menda ni treba praviti in opominjati posebej. Toda nesreča — zastrupitev z apnenim dušikom — se lahko pripeti tudi drugače; tako se n. pr. apneni dušik rad strdi v kepe. Le malokdo ima pripravo, da strjen apneni dušik spet zmelje v prah. Navadno ga samo s kiji stolčemo v drobnejše kepice in jih potrosimo — češ da se bodo kepice že same razpustile. Toda strjen apneni dušik lahko ostane po več let v kepah. Zato se utegne zgoditi, da pridejo kepice apnenega dušika tudi v seno, še laže pa v svežo krmo, tako da jih prav lahko žival s krmo požre — in se zastrupi! Zato naj tisti, ki so ali še bodo trosili v kepe strjen apneni dušik, nikar ne pozabijo spomladi pravočasno in dovolj skrbno pograbiti neraztopljene kepice gnojila s travnika, da ne zaidejo med krmo!

Z apnenim dušikom pa lahko zastrupimo tudi **vodo,** če s pognojenih travnikov odteka površinska voda — zlasti ob taljenju snega, če smo gnojili po snegu — v »kal« ali mlako ali v vodnjak, kjer napajamo živino. V takih primerih lahko prinese voda kolikor toliko strupenih snovi.

Končno pa se lahko z apnenim dušikom zastrupijo tudi **ljudje,** in to na **več načinov.** Zlasti nevaren je za človeka »neoljen« apneni dušik, ki naj bi ga vzeli iz prometa in ga nadomestili z »oljenim« apnenim dušikom v vseh hribovskih predelih, kjer gnojila lahko trosijo samo z rokami. Trošenje neoljenega apnenega dušika je namreč za človeka zelo mučno in nevarno delo, ki je vedno povezano s težjim ali lažjim zastrupljenjem. Kdor je več dni trosil neoljeni apneni dušik, lahko iz svoje lastne izkušnje pove, kako se je nekaj časa potem počutil! Kdor pa je pri trošenju — zlasti ob vetru — še nekoliko nepreviden, tvega težka in dolgotrajna, lahko pa tudi življenjsko nevarna vnetja dihal in druga zastrupljenja.

Apneni dušik je odlično gnojilo — je pa tudi hud strup!

Plenum Sindikata kemičnih delavcev LRS je zasedal v Piranu

Ker deluje v Piranu Tovarna mila »Salveti« in ker so bili pred nedavnim naši primorski kraji priključeni definitivno naši državi, je Republiški odbor Sindikata kemičnih delavcev LRS sklenil, naj bi se plenum Sindikata sešel v Piranu in ob tej priložnosti bi se delovni kolektiv tovarne »Salveti« vključil v članstvo Sindikata kemičnih delavcev LRS. Plenum je zasedal v Piranu dne 5. in 6. decembra. Ob navzočnosti predstavnikov koprskega okraja ter mestne občine Piran, predsednika CO Sindikata kemičnih delavcev FLRJ tov. Milana Kajganiča ter celotnega upravnega odbora tovarne »Salveti«, je Republiški odbor Sindikata kemičnih delavcev LRS pripravil kot darilo Ljudskemu odboru Piran krasno brušeno vazo, kolektiv pa mu je izročil izredno lepo sliko motiva Istre s pogledom na Triglav.

Dnevni red plenuma je bil v glavnem posvečen vprašanju produktivnosti dela v naši kemični industriji, in sicer, kaj lahko sindikati store za dvig produkcije — nadalje je plenum obravnaval organizacijske probleme sindikata. — Tov. inž. Tribušon je v svojem poročilu nazorno prikazal porast proizvodnje pri nas in v ostalih evropskih državah ter v ZDA. V svojem referatu je govornik poudaril, kakšno važnost polagajo druge države vprašanju izboljšanja delovnih pogojev, kar razumljivo močno spodbuja in dviga produktivnost v podjetjih. — Plenum je pravtako obravnaval plačni sistem v naši kemični industriji, o katerem ne moremo trditi, da je stimulativno vplival na proizvodnjo, pač pa je imel za posledico, da so podjetja za dvig proizvodnje najemala večje število delovne moči, kar je seveda višalo obračunske plače in plačni fond. — Na plenumu je bilo nadalje poudarjeno, da so se v zadnjih letih po naših kolektivih opustili sestanki z mojstri ter proizvodne konference po tovarniških oddelkih, ki jih je spet treba uvesti, saj nudijo taki sestanki stalen pregled nad delom in potekom produkcije in so važni posebno, kadar se v podjetju ali v tovarniškem oddelku porajajo kritični momenti. Povečanje proizvodnje je važno zlasti zaradi tega, ker je pač porast produkcije bistvenega pomena za znižanje cen izdelkov.

Plenum je ob tej priložnosti razpravljal tudi o delu v naši steklarski industriji. Tudi tukaj so posebne važnosti kakovostni izdelki, kajti le taki izdelki se lahko dobro plačajo, enako je težiti za tem, da se zniža odstotek loma stekla in seveda prav tako stalno izboljšuje kvaliteta steklene gmote. Enako važno je, da se nagrajevanje vodij tovarniških oddelkov in inženirjev poveže s proizvodnjo, kajti le nagrajevanje ki bo v tesni vezi z višino produkcije, more vplivati stimulativno na to osebje.

Ko je plenum razpravljal o organizacijskih vprašanjih sindikatov, se je le-ta v glavnem solidariziral s sklepi SZDL, vendar so diskutanti opozorili, da vprašenje sekcij ni najsrečneje rešeno, ker bi le to utegnilo voditi do cehovskega reševanja raznih vprašanj, tarifne politike itd. V celoti je težiti za tem, da se vsa zadevna dela prenesejo v večji meri na bodoče komune.

Zasedanje plenuma je pokazalo, da sindikat uspešno deluje. To je potrdil v diskusiji v svojem govoru tudi prof. inž. Gerl iz Ljubljane, ki je med drugim poudaril, da delajo po istih načelih, ki je o njih razpravljal plenum sindikata kemičnih delavcev tudi v ZDA, kjer polagajo posebno važnost na vprašanje zaščite dela ter vprašanju storilnosti in produktivnosti. Rigo.

ZANIMIVOSTI

Tokrat pa ne v Ameriki, marveč v Angliji

Navadno smatramo Ameriko za deželo vseh možnosti, saj tudi tam pridejo na največ nenavadnih misli, prav tam imajo tudi največje število za naše pojme nekoliko pretiranih društev in organizacij.

Toda tokrat gre za neko organizacijo posebne vrste ne iz Amerike, marveč iz Anglije, kjer so namreč pred nedavnim obhajali drugo obletnico obstoja in delovanja prve zavarovalnice za nesrečne ljubezni. Res zveni stvar precej neresna, toda predmetna ustanova menda zelo dobro napreduje in je imela v zadnjih dveh letih neverjetno mnogo posla in uspehov. Med drugim je doslej že rešila 27 samomorilcev gotove smrti ter jih privedla v zakonsko pristanišče.

Ta čudna zavarovalnica prav tako pobira premije, samo da potem ne izplačuje denarja, marveč zavarovanemu skuša lajšati srčno bol s tem, da posreduje med obema razprtima partnerjema ali pa da mu pomaga iskati novo srečo s prav tako zapuščenim razočarancem, kar se navadno srečno izteče.

Da pa predmetnemu podjetju ne manjka solidnosti, bi še pristavili, da se pri osrečevanju nesrečnih v ljubezni udejstvujejo zdravniki, psihologi, juristi in tudi duhovniki.

Kako žive črnci Kubu

Sumatra je otok v Indijskem oceanu, meri 473.000 kvadratnih km in ima 8,2 milijona prebivalcev. Med njimi živi tudi 30.000 Evropejcev. Otok leži na ekvatorju. Na vzhodu se razprostirajo močvirnati pragozdovi. Na otoku uspeva tobak, poper, vaniljevec in kaučuk.

V južnih predelih neprehodnega pragozda tega otoka, pa žive črnci Kubu, ki so nedvomno najzaostalejši ljudje na svetu.

Ne poznajo stalnih bivališč, ne obdelujejo zemlje in ne goje domačih živali. To pleme živi v manjših skupinah in ves čas uporabijo samo za iskanje hrane. Ko pa takšna skupina postane številnejša in ko dorastejo otroci, se spet odcepijo v novo skupino, ki potem živi povsem ločeno od svojih sorodnikov.

Črnci Kubu tudi ne poznajo nobene družbene ureditve in nimajo niti poglavarja niti vražev ostalih neciviliziranih plemen niti ne čarovnikov, ki so pri ostalih črnskih plemenih tako pogostni. Medtem ko druga črnska plemena ljubijo najrazličnejša lepotičja, črnci Kubu ne nosijo nikake obutve in obleke. Na lov hodijo z ošiljenimi palicami, za zbiranje sadežev pa uporabljajo redko pletene košare, ki jih nosijo na hrbtu. Ker nimajo stalnih bivališč, si ob deževnih dneh pripravijo streho iz ličja in vej, zatečejo pa se tudi pod mogočna nepremočljiva drevesa, ki jih je v pragozdu dovolj.

Eskimski bonboni

Že star latinski pregovor pravi, da o okusih ni mogoče razpravljati, zato naj se tudi nihče ne čudi, če Eskimi sesajo kose mastne kitove kože z enakim užitkom kot na primer pri nas sladkorčke, karamele in čokolado. Tej navadi se nikar ne čudimo. Upoštevati je treba, da zahteva človeški organizem vitamine tudi v krajih, kjer zaradi snega ni zelenja. V kitovi koži pa je precej vitaminov. Tudi mastni okus, ki bi nas motil, na daljnem severu ni niti najmanj odvraten, saj tam potrebuje organizem mnogo maščobe, če se hoče obdržati. Zato je tudi povsem razumljivo, da na primer Eskimi ponudijo gostu namesto našega kozarska likerja ali žganja — gostega ribjega olja...

TRI PIONIRSKE KRATKOČASNICE

»Kaj se je zgodilo vašemu Mirku, da tako joče?«

»Pomislite, v pesku si je izkopal jamo, sedaj pa jo hoče vzeti s seboj domov...«

*

»Petrček, zakaj pa tako rad piješ ribje olje, če ti ga daje dedek?«

»Veš njemu se roka bolj trese kakor mamici, zato ga več polije!«

★

»Očka, zakaj si pa Indijanci mažejo obraz z barvami?«

»Preden gredo v boj si ga namažejo, da se jih sovražnik bolj boji!«

Drugi dan priteče sinček ves razburjen v očetovo sobo: »Očka, pazi se, mama gre v boj!«

NAGRADNA POSETNICA ZA NAŠE PIONIRJE

JELICA UTIČ

Kaj je ta tovarišica? V njenem imenu je skrit njen poklic, ki ga boste našli, če pravilno razvrstite vse črke te posetnice. Rešitev bo tem lažja, ker imajo vsi pionirji in pionirke, ki hodijo v šolo, opravka s to tovarišico.

Rešitve te posetnice nam prinesite ali pa jih pošljite po pošti do nedelje, 26. decembra, opoldne. Izžrebani pionir ali pionirka bo tudi tokrat dobila od nas za rešitev lepo knjigo v spomin.

Pionirski kotiček

REŠITEV NAGRADNE RAČUNSKE NALOGE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

V 50. številki »Zasavskega vestnika« smo opozorili naše pionirje in pionirke, kako velikanska je 1 milijarda, če jo merimo časovno. Tako smo navedli, da je šele leta 1903 — torej pred 51 leti — po dolgih stoletjih od našega štetja, preteklo šele 1 milijardo minut (natanko: 1.000.216.800 minut). Istočasno smo dali našim pionirjem in pionirkam za nagradno nalogo, da izračunajo, koliko minut bo preteklo od našega štetja do konca tega leta (do 31. decembra 1954 ob 24. uri).

Rešitev se glasi: 1 ura ima 60 minut, v 24 urah ali 1 dnevu preteče torej 24 × 60 = 1440 minut. V 1 letu mine potemtakem 1440 × 365 = 525.600 minut. Konec letošnjega leta, torej v 1954. letih, bo preteklo 525.600 × 1954 = 1.027.022.400 minut od našega štetja.

V prihodnji, novoletni številki našega lista bomo sporočili, kateri pionir ali pionirka je bila izžrebana za nagrado za pravilno rešitev naše računske naloge. — Pozdravljeni!

Kaj smo zvedeli v hrastniški steklarni

Društvo inženirjev in tehnikov v Trbovljah organizira večkrat izlete v razne tovarne, da bi se člani seznanili s tehničnim procesom drugih produktov in ne samo premoga. Takšen izlet so člani tega društva napravili pred dnevi, ko so obiskali oblikovalce steklenih umetnin.

V zgodnji popoldanski uri neke decembrske nedelje je zabrnel motor avtobusa in kaj kmalu je ostala za nami še v meglo zavita trboveljska dolina, ko smo se vzpenjali po gorski cesti proti Ostenku. Naša pot je bila kratka, samo še streljaj poti, in že smo bili v Spodnjem Hrastniku. Tehnično osebje Steklarne v Hrastniku, tudi člani DIT, nas je toplo sprejelo. Namen našega obiska je bil, spoznati se s tehnološkim procesom izdelave stekla, tako da bi ga razumel tudi rudar. Naš namen je v polni meri uspel in zadovoljni smo se zvečer vračali domov.

Kako nastaja steklo, kako se oblikuje pod spretnimi rokami steklarjev zdaj steklenica (vsakomur draga, če je polna dobre tekočine), zdaj spet kozarec, vaza ali pepelnik, zdaj spet oprava za laboratorije, tehniška stekla in — še in še vse to smo pred časom našim bralcem že povedali. V tovarni je tudi nekaj umetnikov, ki znajo pričarati izpod svojih rok čudovite steklene izdelke, ki si jih želi v svojem domu vsaka žena, vsaka gospodinja.

Pa bi morda raje to priložnost izkoristili za nekaj drugega in povedali kaj tare hrastniške steklarje, kako bi se rešili velike skrbi, ki pa se je sami žal ne morejo. In kaj bi bilo to?

Čez dve leti bo minilo sto let, odkar je zagorela v Hrastniku prva peč na lonec in so prvi steklarji zapihali v stekleno gmoto, ki so jo raztopljeno potegnili iz peči. Oh — kako dolgo že stoji ta tovarna — stara je postala! Da res je že stara in kljub stalnemu dozidavanju, popravljanju in tehničnemu izpopolnjevanju ne bo mogla več dolgo »riniti« dalje. Sedanje steklarske peči so stare, izrabljene in morali bi jih popolnoma obnoviti. Transportne poti v tovarni za steklo so postale nemogoče, neprikladne, neracionalne. Podajanje steklene gmote iz peči ter prenašanje že oblikovanih steklenih izdelkov je v tovarni še vedno ročno ali kvečjemu polavtomatsko, kajti avtomatov sploh nimajo. Zaradi nerentabilnosti tovarniških naprav in njihove izrabljenosti bodo morali prihodnje leto zmanjšati kapaciteto steklarne. Potrebna je obnova celotne tovarne.

Sicer so načrti za to že zdavnaj zgotovljeni in tudi dobro preštudirani, toda kdaj bodo uresničeni? Potrebovali bi 900 milijonov dinarjev, 400 za opravo tovarne, ostalo za gradbena dela. Če bi smeli uporabiti svoja amortizacijska sredstva, bi potrebovali le 400 milijonov.

Kakšna naj bi bila steklarna potem? — Nove peči pa bi stale tam, kjer je sedaj brusilnica, zaradi boljše lege. Prostor, kjer stoje sedaj, je zaradi nizke talne vode neprimeren, ker voda lahko ob malo večjem porastu spodnje dele peči zalije. V tej dvorani bi bila skladišča, na vrhu pa brusilnica. Z gradnjo peči na drugem mestu bi se proizvodnja steklarne lahko ves čas nemoteno nadaljevala.

V tovarni bi seveda uvedli najmodernejši avtomat za izdelavo drobne steklene embalaže (za medicino in kozmetiko), ki bi dajal dnevno 40.000 stekleničk, letno 12 milijonov. Letošnje leto tovarna ni mogla zadostiti zahtevam trga, zlasti ne v teh izdelkih. Kolektiv steklarne bi moral izdelati letos 26 milijonov stekleničk do 500 g vsebine za potrebe medicine, toda izdelal jih je lahko samo 18 milijonov. Če napravimo primerjavo, vidimo, da bi en sam avtomat kril skoro polovico zahtev. Tako bi z modernizacijo tovarne dosegli evropsko raven produkcije, kar bi nedvomno tudi znatno znižalo ceno steklenim izdelkom, ne samo steklu za široko potrošnjo, temveč tehničnemu steklu, ki ga danes še plačujemo z dragimi devizami.

Prav po teh specialnih steklenih izdelkih, kot so to n. pr. laboratorijsko in signalno steklo, posode za akumulatorje in še drugo tehnično steklo, katerega izdelavo smo si šele dobro prisvojili (do sedaj smo ga v glavnem uvažali), je veliko povpraševanje. Zato nam zastoj v tej tovarni gospodarsko vsekakor ne bi bil v korist.

Da ob tej priložnosti še odgovorimo, ali je tako velika obnova tovarne tudi povsem utemeljena?

Prvi, najmočnejši argument, ki govori za modernizacijo tovarne, je premog, ki je pravzaprav najvažnejša surovina za izdelavo stekla, kajti za napravo 1 kg stekla je treba 3.8 do 4 kg premoga. Torej lokacija take tovarne v območju kremenčevega peska kot osnovne surovine za steklo ni ravno najboljša. Tudi vsa povojna evropska steklarska industrija, kot n. pr. v Nemčiji in Angliji, je v bližini velikih premogovnih ležišč. Sicer pa tudi pesek ni tako daleč, namreč v Novem mestu, kjer so do sedaj raziskane največje zaloge v državi.

Tudi lokacija glede na domači trg in izvoz (Reka) je zelo ugodna. Hrastnik sam leži v središču industrijsko razvite republike, kjer je potrošnja stekla največja. Sicer sega meja domačega trga za steklo dosti dalj, preko Hrvatske, Bosne, Hercegovine do Dubrovnika in Beograda. Prenasičenja trga se ni bati, ker je bila ostala naša steklarska industrija po vojni zgrajena na jugu države: Paračin in Skoplje. — Drugi, najmočnejši faktor, ki opravičuje načrte hrastniških steklarjev, je pa vsekakor delovna sila s stoletno tradicijo, ki je rodila steklarsko industrijo Jugoslavije.

Želje hrastniških steklarjev so povsem upravičene in upajo, da jim bo njihova komuna kot skupnost komun okraja Trbovlje priskočila na pomoč, da rešijo ta precej pereči problem. Delovni kolektiv tega podjetja bi to zaradi svoje prizadevnosti tudi zaslužil, saj ne izboljšuje svojih izdelkov samo kakovostno, temveč kljub vsem težavam in delno še ročnemu pihanju stekla tudi količinsko dviga proizvodnjo svoje tovarne. In kar je v nemali meri važno: znižuje cene steklarskim izdelkom. Letos je ta kolektiv svoje izdelke spet pocenil in ni imel nobenega komercialnega dobička. To njegovo vsestransko prizadevanje je res vredno pohvale in opravičuje tudi sloves njegovih izdelkov doma in v tujini.

V sledeči prijetni družbi, da bi se pobliže med seboj spoznali, so se steklarji in rudarji še marsikaj pomenili. Z obljubo, da bomo steklarje skoro lahko vodili po temnih rovih našega rudnika, smo se od njih poslovili.

-bs-

Cestna razsvetljava v Hrastniku

Hrastnik napreduje v precejšnji meri, žal pa ne v vseh pogledih. Nedavno sem srečal zvečer staro žensko, ko si je svetila po hrastniški cesti s svetilko, v kateri je brlela sveča. »Zakaj pa to v tej dobi ko imamo vendar vsepovsod elektriko?« sem se vprašal. Odgovor sem takoj imel: »Zato, ker je hrastniška cesta slabo razsvetljena, zlasti v Sp. Hrastniku.« — Ko sem zagledal omenjeno ženico, se mi je trenutno zazdelo, da je to pred 50 leti, ko je v Hrastniku tu in tam brlela kakšna cestna petrolejka.

Od osnovne šole proti kemični tovarni je bilo tisto noč temno kot v rogu. Seveda zato, ker manjka tu več žarnic cestne razsvetljave. Od te tovarne mimo steklarske kolonije vlada sploh egiptovska tema. Na tem odseku že davno ni več nobene luči. Letos poleti smo dobili več cestnih svetilk na križišču pod železniško postajo in ob cestah proti obema železniškima podvozoma. Te so nekaj časa zadovoljivo razsvetljevale ta hrastniški kot. A ko so v jeseni preusmerjali električno napeljavo tja v novo naselje ob Savi, so morali omenjeno cestno razsvetljavo odklopiti. Akoravno je razsvetljava v obsavski koloniji že davno urejena, še vedno ne svetijo žarnice ob cestnem križišču pri železniški postaji. Zdaj ko je noč najdaljša, bi bilo pač treba to vprašanje rešiti. Ne čakajmo, da nam ne bo kak tujec zabrusil v obraz kakor lansko leto: »Hrastnik je sicer mesto, cestna razsvetljava pa nikakor ni mestna!«

Šah v Trbovljah

Prejšnji četrtek je šahovska sekcija ŠD »Rudarja« v Trbovljah odigrala v svojih klubskih prostorih brzoturnir za prvenstvo v mesecu decembru. Turnirja se je udeležilo 15 šahistov. Do 11 kola je vodil tekmovanje Rugel, ki je bil v odlični formi. Od 11 partij je oddal samo dva remija, in sicer proti Irtu in Gerželju, vse ostale igre pa je dobil. Gotovo bi bil prvi, da ni s kontumacom izgubil treh partij, ker je moral v službo. Tako pa je zmagal Jazbec st. Dobro se je na tem turnirju odrezal Sever, ki je zasedel 3. mesto. Končni vrstni red je bil naslednji:

1. Jazbec st. 12 točk; 2. Gerželj 11 točk; 3. Sever 10,5 točke; 4.—5. Rugel in Jazbec ml. po 10 točk; 6. Škrbec 9 točk; 7.—8. Drnovšek in Šribar po 8,5 točke, 9. Hribar 6 točk.

RIMSKE POČITNICE

Film, ki ga je cenzurirala Elizabeta II. Zakaj?

»Rimske počitnice« najnovejše delo slovečega ameriškega režiserja Williama Wylerja, je svetovna filmska kritika ocenila kot »eno izmed najzabavnejših, najoriginalnejših in najbolj ljubkih komedij, ki jih je ustvaril Hollywood v zadnjih letih«.

Tako kritika in gledalci. Vendar ne vsi. Angleška kraljica Elizabeta II. n. pr. ni dovolila predvajati film v svojem privatnem kinu. Vzrok je bil v tem, ker je baje Wyler v usodi in značaju glavne igralke upodobil sestro angleške kraljice princeso Margareto. Ta podobnost je izzvala burjo negodovanja v britanskih časopisih, v ostalem svetu pa škodoželjno muzanje. Film namiguje na še pred nekaj meseci tako razvpito ljubezen med princeso Margareto in letalskim polkovnikom Petrom Towsendom, ki na žalost ni »žlahtne« krvi kot njegova oboževalka.

V »Rimskih počitnicah« pa so dogodki potekali malce drugače: mlada in lepa princesa Ana (igra jo nadarjena igralka Audrey Hepburn), članica kraljeve družine imaginarne evropske države, je obiskala Rim Naveličana nenehnih ceremonij, brezdušne dvorske etikete, globokih priklonov in večnih poljubljanj rok je zbežala iz svoje rezidence. Nenavajena naporov dolge hoje po mestu se je zatekla v varstvo zidu ob starem rimskem Forumu. Utrujena je zaspala. Tu jo je odkril ameriški novinar Joe Bradley (igra ga znani in priljubljeni Gregory Peck). Misleč, da je pijana, odnese novinar lepo deklico v svoje stanovanje. Ob jutranjem branju časopisa novinar odkrije, da je njegova gostja — princesa. To bo senzacionalen novinarski podvig — si misli mladi Američan. Lep rimski dan je, ko se mlada dvojica odpravi po mestu: Pustolovščine in dogodki tega dneva so ju zbližali. Pri plesu ob večerni Tiberi Joe spozna, da njegovo zanimanje za ljubko plesalko ni samo poklicno. Tudi ona čuti, da je našla moža svojih sanj. Toda na nesrečo je telesna straža že za petami ubegli princesi. Da bi jim zbežala, oblečena skočita v Tibero in se skrijeta v Joejevo stanovanje. Ana pade v objem Joeju, toda čut vladarske dolžnosti v njej zmaga. Spozna, da je srečanje z njim bilo le kratko doživetje. Žalostno slovo in zaljubljenca se razideta za vedno. Ko drugi dan posluša Joe na tiskovni konferenci izjavo princese Ane, ve, da iz srečanja z njo ne more narediti novinarske senzacije.

Demokratične sanje W. Wylerja se za zdaj tudi v filmu niso uresničile!

Glavna igralca iz filma »Rimske počitnice«, ki se bo predvajal v Delavskem domu v bližnjih dneh.

Potujoči kino LP Trbovlje

predvaja od 25. do 28. decembra 1954 ameriški film **»Key Largo«**. V soboto, 25. decembra, ob 10. uri v Jagnjenici, ob 14. uri v Podkumu in ob 17. uri v Polšniku; v nedeljo, 26. decembra, ob 10. uri v Trojanah, ob 15. uri v Kolovratu, ob 18. uri pa na Vačah; v ponedeljek, 27. decembra, ob 17. uri v Zidanem mostu, ob 19.30 v Loki pri Zidanem mostu; v torek, 28 decembra, ob 18. uri na Dolu pri Hrastniku.

Kino »Svoboda — Center« v Trbovljah

ima na sporedu danes, v sredo, in jutri, v četrtek, ob 5. in 7. uri nemški glasbeni zabavni film

»MAJA V TANČICI«

Od petka do ponedeljka bodo predvajali amer. barvni film

»AFRIŠKA KRALJICA«

V nedeljo dopoldne ob 10. uri francoski film

»BRATA BOUQUINQUANT«

*

Kino »Svoboda« Trbovlje II

bo imel na sporedu od petka do ponedeljka ameriški film

»NIAGARA«

Razpored predstav bo razviden z lepakov.

Rudar II zmagovalec v kegljanju

Na dvosteznem kegljišču Rudarja v Trbovljah je bilo prijateljsko tekmovanje v kegljanju. Nastopila so moštva Rudar II Svoboda-Zagorje, Bratstvo in Brežice.

Največ klinov je podrla ekipa Rudarja, in sicer Rudar II 329, Zasavje 276, Bratstvo 273 in Brežice 241 klinov.

Rudar je nastopil v sledeči postavi: Ogrizek, Deželak, Senekovič, Rozina, Zdolšek, Drugovič, Šmargut, Razgoršek, Naprudnik in Soklič.

Mira Pucova: 37

TIHA VODA

Roman

Kajpada bi bila njegova dolžnost, da bi Francki čimprej razkril, kako je z njim. Toda sovražil je dolžnosti. Mogoče se bo jokala, ko ji bo razlagal, da je več ne ljubi. O ti moj bog, tudi ženske solze je sovražil! Če se je kako dekle jokalo, je od sočutja kar pobegnil. A če je naneslo tako, da ni mogel pravi čas uteči, je rad popustil dekliškim solzam, bolj iz ustrežljivosti kakor pa iz nagnjenja...

Toda Agate ni bilo k maši in tako se je dopoldne odpravil k Parašuhovim, sam pri sebi stokajoč. Pustiti Francko v veri, da je vse v najlepšem redu, je bilo nemogoče! Če je le kaj poštenja v meni, ji moram povedati... si je govoril. In nič drugače mu ni bilo pri srcu kakor tedaj, ko je čakal, da mu bo Mušhauzer izdrl zob; tresel se je. V duhu si je za Francko pripravljal lepe besede, poslavljal se je od nje v mislih, pa je na vse pozabil, ko mu je pritekla nasproti otroško lahkih nog, vsa ožarjena v obraz, in se mu je obesila na roko.

»Ali greva za fajmoštrov kozolec?« ga je prilizljivo vprašala. »V hišo ne smeš, stara mati so bolni za črnimi kozami. Pravijo, da je ta bolezen hudo nalezljiva.«

»Pa ti — se ne bojiš, da bi se nalezla?«

Veselo in brezskrbno se je zasmejala. Pogledala ga je izpod visokega okroglega čela.

»Meni ne more nič do živega. Zate moram ostati zdrava, Julijus! Toda hitro, hitro — da naju ne uzrejo oče.«

Zavrtela ga je stran od hiše in ga je že vlekla za seboj.

Za fajmoštrovim kozolcem je bila cela goščava divjega bezga. Tu si se lahko skril pred predirnimi očmi Parašuhovega očeta, tu sta Francka in Julijus sleherno nedeljo pričela svoj sprehod, preden sta se pokazala vsem ljudem na odprtem polju.

Ko so ju tudi danes zagrnile goste veje, je Julijus pomislil: ne smem je poljubiti! Povedati ji moram, da sem vzljubil drugo žensko...

Toda že mu je visela na ustnicah. In bilo je v redu, da jo je za slovo poljubil. Ah, če bi vedela, da se samo poslavljam! je vzdihnil sam pri sebi. Uboga Francka! Smilila se mu je. Njene ustnice so bile zelo sveže.

Oklepala se ga je kakor mačica in to je bilo zelo prijetno. Pričel je razmišljati o tem, kako kruto bi bilo od njega, če bi ji takoj povedal da je med njima vsega konec — in to prav danes, ko ji je na smrt zbolela stara mati. Ne tako surov ni mogel biti. Trdneje si jo je prižel v naročje.

Zdajci se mu je prikazal Agatin ljubljeni obraz, obsojajoče ga je gledala.

»O, Julijus! Kaj ti je?« je vzkliknila Francka, ko jo je izpustil. »Povej, ali me ne ljubiš več?«

Tako ljubka je bila in nenadoma tako otožna. Njegov čudni pogled ji je bil izvabil iz oči solzo, ki se ji je skotalila po obrazu.

»Ljubim te Julijus, ljubim te,« je šepetala in je postala vsa rdeča in nenavadna čustvenost v njenem glasu ga je tako ganila, da se je kar zamaknil vanjo.

Res, ljubil je Agato in Agata je ljubila njega — toda če je prav premislil, ni bilo potrebno da bi ji bil zvest do vseh podrobnosti, saj je bila vendar poročena, saj je vendar imela moža, ki ga je tudi ona morala poljubiti, če je to zahtevali! Nekoč pa bo vendarle povedal Francki, da morata s temi rečmi prenehati, povedal ji bo vse in bo pošten nasproti njej, toda ne še danes.

Pobožal je Francko po laseh, da bi jo potolažil. Sicer ni bila žalostna, kajti radostno se mu je smehljala izpod orošenih trepalnic, njemu pa se je le zdelo, da jo mora potolažiti.

»Samo tebe imam rad, Francka,« je roteče zamrmral.

»Ali res? Ali prisežeš?« je hudomušno vzkliknila.

»Prisežem,« je rekel. Nič ga ni pekla vest. To se mu je zdelo zelo čudno.

Prižela se je k njemu in je miže pritiskala svoje ustnice k njegovim, on pa jo je trdno stiskal k sebi in čezdalje večji opoj ga je spreletaval.

3

Kadar je boter Žgajnar, stoječ pred svojo trgovino, uzrl grobo stesano krsto, ki so jo iz izolirnice prevažali v mrtvašnico, se je pokrižal in hitro izginil v hišo.

In stiskal je ustnice kakor da mu gre na jok. Moj bog, kar čudno se je bilo spominjati, da je nekoč bilo drugače. Da, nekoč je bil mir in sigurnost, da boš živel še dolgo; bila je tišina v vasi, podobna ljubki tišini nad jezerom, ki je skrito v gozdu. Zdaj pa venomer to klenkanje mrtvaškega zvona, ki ga slišiš tudi v hišo.

Bil je ponedeljek. Zjutraj je boter poslal Julijusa po trgovskih poslih v Ljubljano. Toda fant se je upiral in ker je drugače kar hrepenel po priložnosti, da bi se pokazal samostojnega in da bi prišel v mesto, se je to obotavljanje zazdelo botru do skrajnosti sumljivo. Kaj ga je zadrževalo v Zabukovju? Da bi bila to Francka, tega ni boter niti malo mislil. Takoj pa se je spomnil govorice, ki se je po vasi širila o Julijusu in o gospe Agati.

In nekaj je bilo brez dvoma šinilo v Julijusa, kajti on, ki ni nikoli mnogo premišljeval, je hodil zadnje dni naokoli s tako zaprtim obrazom, kakor da venomer nekaj premišljuje, in to je botra silno vznemirjalo. Saj Julijus očitno ni bil ustvarjen za to, da bi preveč mislil! Zdaj pa je bilo v njem nekaj tujega, nekaj nezdravega — in ko se je vrnil od Francke v nedeljo, je ves skrušen sedel v kotu sobe, grbančil čelo, čeljust mu je podrhtevala in končno je mračno izjavil sam o sebi, da je podlež.

Vse to so bili znaki, ki so opozarjali botra da z Julijusom ni nekaj v redu.

Botra je mnogo manj vznemirjalo, da je prišla Filomena tisto nedeljo zvečer zelo pozno domov, da ni odgovarjala na vprašanja in ni večerjala. In vendar je bil tudi on že slišal za tisto trdovratno šušljanje v vasi, ki je pripovedovalo o njenih skrivnih sestankih s Fernhahnom! Toda boter je bil mnenja, da se ženska vselej izmota iz vseh težav kakor mačka, ki ne more drugače pasti kakor na vse štiri noge. In malo mu je bilo mar, kaj počne Filomena.

»Oh, nič ni dobro,« je ječal, ker ga je skrbel Julijus in samo na Julijusa je mislil.

Končno je le pripravil fanta do tega, da ga je ubogal in se odpeljal za dva dni v Ljubljano.

Agatina dekla, ki je prišla tisto dopoldne v trgovino, je torej našla botra samega za prodajalno mizo. Srdito je razsekaval stožec sladkorja na drobne koščke.

Krstinčka ga je pozdravila, spodobno povešajoč glavo, ovito z dvema rusima kitama. Siroki obraz se ji je bil razgrel od nagle hoje, prsi so se ji dvigale pod navzkriž prevezano rožasto ruto, za to ruto pa je bila zataknila pismo.

Dvignil je obraz iznad sladkorja in mežikajoč uprl kratkovidne oči v deklino, ki se mu je bližala s tako težkim korakom, da je trgovina kar bobnala.

»Kaj hočeš?«

»Kaj ni gospoda Julijusa?«

Ozirala se je po policah, prijetno ji je udaril v nos vonj po rožičih in po kavi in na vsa usta se je zarežala, kažoč kratke, kakor izgrizene zobe.

»Ni ga doma.«

Z glasnim pokom je Krstinčka zaprla usta. Gospa ji je obljubila verižico z zlatim križcem, če bo izročila pismo Žgajnarjevemu fantu in za to verižico ji je zdaj koprnelo srce.

(Dalje prihodnjič)

Izpred sodišča

Mestno gradbeno podjetje je okradel

Pred okrajnim sodiščem v Trbovljah so se morali zagovarjati Jože K., delavec mestnega gradbenega podjetja v Trbovljah, stanujoč v Trbovljah, Rudarska cesta 4, nadalje Jernej G., zaposlen v trboveljski cementarni, stanujoč v Trbovljah, Ulica 1. junija 29. in Maks Š., delavec mestnega gradbenega podjetja v Trbovljah, stanujoč v Trbovljah — Loka 6. ker so izvršili razne tatvine na škodo navedenega gradbenega podjetja. Tako si je prvo imenovani Jože K. prilastil v noči v avgustu lanskega leta z dvorišča podjetja 19 lesenih lat v vrednosti 7947 din, Jernej G. pa je vzel lansko spomlad v kamnolomu omenjenega podjetja dve samokolnici vredni 3500 din, poleg tega pa je le-ta od obtoženega Jožeta K kupil 19 lat, čeprav je vedel, da so pridobljene na nepošten način. Maks Š je prav tako izvršil tatvino na škodo Mestnega gradbenega podjetja, in sicer je neugotovljenega dne v jeseni leta 1952 izmaknil 6 štirimetrskih desk.

Vsi trije so očitana jim dejanja priznali in se tudi čutili pred sodiščem krive, razen Jerneja G., ki se je zagovarjal, da je imel samokolnice na svojem domu samo shranjene. Zagovor tega obtoženca pa razumljivo ni utemeljen. Vsi trije obtoženci so bili obsojeni, in sicer Jože K. in Jernej G. vsak na 1 mesec zapora, Maks Š pa na 15 dni zapora. Zadnjemu je sodišče izreklo pogojno kazen z ozirom na to, ker je bilo mnenja, da je bil deloma v denarni stiski in ker je bil tudi takoj pripravljen vso škodo povrniti in je s svojim vedenjem pred sodiščem pokazal, da je že sam sodnijski postopek nanj tako vplival, da se bo v bodoče čuval storiti podobna nepoštena dejanja.

Ujet pri dejanju samem

12. sept. 1954 je v družbi popival v gostilni Birtič v Hrastniku obtoženec Milan Š., medtem pa je prišel v to gostilno še neki njegov prijatelj, ki se je pripeljal s kolesom. Tega je Milan Š naprosil za dovolienje, da bi se malo peljal z njegovim kolesom, kar pa je lastnik kolesa odklonil. Kljub temu pa je Milan Š. kolo, ki je bilo prislonjeno pred gostilno, vzel, se z njim odpeljal, a ga je med potjo službujoči miličnik ustavil in mu kolo odvzel.

To pa Milanu Š. še ni bilo dovolj. Tako je dvanajst dni po tem dogodku, ko je prenočeval v garaži »Avtoparka« v Zagorju, pobral z raznih polic in predalov šest mehaničnih ključev, štiri svedre, eno strugalo, nato pa je iz parkiranega avtobusa odnesel še brzinometer in vse skupaj še tisto noč spravil v nekem skrivališču. Drugi dan je v Hrastniku v jutranjih urah vzel motorno kolo, ki je stalo pred kleparsko delavnico M. J., in ga je v namenu, da bi si ga prisvojil in skril, naglo odpeljal v okolico Čemšenika, kjer pa je službujoči miličnik delinkventa ustavil in prijel ter ga dal v pripor, da bi mu preprečil še nadaljnje izvrševanje kaznivih dejanj oz., da ne bi pobegnil. Obtoženec je bil brez zaposlitve in tudi ni imel stalnega bivališča. Nazadnje je stanoval v Hrastniku št 151.

Pred sodiščem je obtoženec svoja dejanja v glavnem priznal, se je pa delno zagovarjal z vinjenostjo, kar pa sodišče ni upoštevalo. Po dokaznem materialu je prišlo do prepričanja, da je obtoženec vse tri tatvine napravil zato, da bi se z njimi osebno okoristil, in ga je sodišče zaradi tega obsodilo na eno leto zapora. Pri odmeri kazni mu je sodišče upoštevalo kot olajševalno okoliščino delno priznanje krivde, nadalje je upoštevalo tudi to, da so oškodovanci dobili ukradene predmete nazaj in da niso imeli škode.

S coklo po glavi

Pred okrajnim sodiščem v Trbovljah se je moral zagovarjati Jože T., delavec podjetja »Ograd« v Hrastniku, stanujoč v Podkraju štev 57 pri Hrastniku, ker je dne 27 februarja t. l. v Samskem domu v Hrastniku večkrat s coklo udaril po glavi in prsnem košu tovariša J. O. ter mu prizadejal telesne poškodbe nad desnim očesom in mu zlomil deseto rebro na prsih. — Obtoženec je dejanje delno priznal, dokazano pa mu je bilo tudi po pričah zaradi česar ga je sodišče obsodilo na poldrug mesec zapora, poleg tega bo moral plačati še stroške kazenskega postopka. Okrajnemu zavodu za soc. zavarovanje v Trbovljah pa znesek 2900 din. Obtoženi se je sicer proti obsodbi pritožil, vendar je okrožno sodišče v Celju sodbo okrajnega sodišča v Trbovljah v celoti potrdilo.

Gradnja viseče vrvi čez Savo v Renkah dobro napreduje

Ko sem se pred tedni vozil skozi Renke, sem opazil tamkaj kup kamenja in peska. Radoveden sem vprašal novodošle sopotnike če je ta gradbeni material morda pripravljen za novo postajno poslopje v Renkah, ki je tako potrebno kot suhi kepi dež. Tisti železniški vagon, borna zapuščina Nemcev, ki ga uporabljajo za prometno pisarno ter čakalnico, je že popolnoma prepereli ter je po svojem zunanjem videzu v veliko sramoto železniški direkciji in železniški transverzali Pariz-Carigrad. Zato je nujno, da ga železniška direkcija v Ljubljani nujno zamenja z ličnim postajnim poslopjem. Dobil pa sem od ljudi odgovor, da je ta material pripravljen za viseče brv oziroma nosilce te brvi čez Savo.

Pred nekaj dnevi sem pa zvedel, da so z gradnjo te prepotrebne brvi že pričeli. Hotel sem videti, kakšno bo vse to delo, zato sem se namenil, da si to zanimivo gradbišče ogledam. Ob izstopu iz vlaka sem presenečen obstal ob pogledu na gradbišče, ker se nisem nadejal, da je delo že v tolikem razmahu, tako da bi bil kmalu mislil, da je v gradnji hidrocentrala.

Približal se mi je tamkajšnji rojak tov. Šuštar železniški vlakovodja v pokoju, kot vodja gradnje. Prosil sem ga, naj mi malo obrazloži delo ter razkaže, kakšen načrt imajo. Po načrtu in po naravi mi je pokazal, kakšna bo cela reč. Na obeh bregovih Save bo stal po en 19 metrov visok betonski opornik, preko katerih bodo napete jeklene vrvi, ki bodo na treh krajih zasidrane v zemljo oziroma v betonske protiuteži. Na te jeklene vrvi bodo montirali mostovno konstrukcijo, katere sestavne dele bo po obljubi izdelal rudnik Zagorje v svojih delavnicah.

Po žičnici sem se prepeljal na drugo stran Save. Po žičnici prevažajo gradbeni material čez reko, zjutraj in zvečer se pa po njej vozijo delavci, kar seveda ni všeč brodarju, ki je prikrajšan pri dohodkih. Žičnica je sicer enostavno, vendar zanesljivo izdelana in je delavcem v veliko pomoč, saj morajo ves pesek za levi opornik žičnega mostu zvoziti čez Savo.

Delo res dobro in hitro napreduje, čeprav imajo precej križev in težav. Pesek, četudi ga je na desnem bregu Save dovolj, ne ustreza svojemu namenu in ga morajo dovažati iz približno en kilometer oddaljenega kamnoloma. Še vodo za betoniranje morajo nositi iz Save, kar je precej naporno in zamudno delo, ker ne dobijo nikjer primerne črpalke. Tov. Šuštar je sicer prosil predsednika polšniškega gasilskega društva, da bi posodili za gradnjo mostu gasilsko ročno brizgalno, ki rjavi in se prašni na nekem nekdanjem svinjaku, toda prošnjo so mu z raznimi izgovori odbili. Tudi za les (deske) je bilo nekaj časa težko, sedaj pa je priskočila na pomoč polšenska zadruga. Prav tako pri delavcih, ki hodijo dnevno v Zagorje, in pri sekcijskih progovnih delavcih ni takega zanimanja, kot bi ga bilo pričakovati pri tako važni gradbi, kakor je ta brv čez Savo, ki bo ravno delavcem v največjo pomoč. Enako je bila za ostale delavce nekaj časa kriza. Sedaj pa je skrb za delovni kader prevzela občinska tajnica tov. Mici Kotarjeva — no, in sedaj pa stvar gre. Ta tovarišica dnevno priskrbi nekaj delavcev, ki prihajajo k stalnim delavcem te gradnje na udarniško delo. Pohvaliti moramo še tov. Petra Vodenika, ki skrbi, da je vedno dovolj peska na delovišču, kakor tudi vse delavce, ki se trudijo, da bi bilo delo čimprej skončano. Ob vsem tem ne smemo pozabiti zidarja in tesarja litijskega podjetja »Remont«, ki je prevzelo delo. Ta dva tovariša se ne sramujeta nobenega dela in s svojo neutrudnostjo spodbujata vse ostale k pridnosti. Posebno pa je tov. Šuštar pohvalil tov. Šinkovca iz Polšnika, ki je podaril za most 1300 kg železnih vrvi za nadomestek za betonsko železo. Poudaril je da ljudski odbor občine Polšnik ne ravna prav, ker mu ne podpiše mesečne železniške legitimacije za vožnjo iz Ljubljane do Renk, ker opravlja svojo službo v Polšniku. Priznanje je nadalje izrekel rojaku Ferdinandu Repovžu, komercialnemu direktorju »Odpada«, ki mu gre vseskozi na roko ter poskrbi potrebni material v najkrajšem času in po najnižjih cenah.

Ob koncu je pa tov. Šuštar poudaril, da gre največji delež pri izgradnji te resnično prepotrebne brvi čez Savo OLO Trbovlje, ki jo je omogočil s svojimi denarnimi sredstvi.

Spet sem se vsedel na vlak poln lepih vtisov in razmišljal, da-li bo prebivalstvo polšniške občine dovolj hvaležno OLO Trbovlje kot plačniku stroškov te gradnje ter tov. Šuštarju kot iniciatorju izgradnje mostu preko Save v Renkah in vodji gradbenih del.

C. P.

Za dobro voljo

SUMLJIVO

»Moj mož v spanju vedno kašlja. To me že skrbi.«

»Moj pa se često smeji. Mene to še bolj skrbi.«

NEKAJ LET POZNEJE

»Se spomniš, Marija, kakšno vreme je bilo, ko sem te prosil za roko... bila je strašna noč...«

STARE LITANIJE

»Rečem vam, današnja mladina je popolnoma pokvarjena.«

»Da, da. To je rekel že moj stari oče pred 70 leti.«

PREKLIC

Preklicujem neresnične obdolžitve proti Amaliji Kuder. — Marija Kuder, Kotredež

PREKLICUJEM žaljivke, ki sem jih izrekel Mariji Urač, Trbovlje, Novi dom 31. — Jože Lavrič, Trbovlje.

PREKLICUJEM neresnične vesti, izrečene o Ani Ule iz Sela. — Jože Šikovc, Zagorje, Potoška vas.

Knjižni program

Prešernove družbe za leto 1956

Člani Prešernove družbe bodo najkasneje do 1. decembra 1955 prejeli naslednjih pet knjig:

1. KOLEDAR ZA LETO 1956; 2. Ivan Potrč: ZLOČIN, roman; 3 Vjekoslav Kaleb: ČAR PRAŠINE, povest; 4. Anton Ingolič: DEČEK Z DVEMA IMENOMA mladinska povest; 5. Gustav Šilih: VZGOJA NAŠIH OTROK, poljudnoznanstveno delo.

Kdor bo doplačal 50 din, bo prejel še 6. knjigo ZDRAV ČLOVEK V ZDRAVEM OKOLJU.

Letna članarina, za katero prejmejo člani gornjih pet knjig, je samo 300 din. Člani, ki prejmejo knjige po pošti, doplačajo za odpremo 20 din.

Da bi v proslavo 10-letnice osvoboditve čimbolj razširili knjige Prešernove družbe, pripravljamo

veliko nagradno žrebanje

ki se ga bo avtomatično udeležil vsak član. Razdeljenih bo več sto dobitkov v večmilijonski vrednosti. Zato pohitite z vpisom. Člane vpisujejo vsi poverjeniki in knjigarne. Če pri vas ni poverjenika, bodite to vi in nam sporočite vaš naslov. Članarino lahko plačate v treh obrokih.

Naš naslov: PREŠERNOVA DRUŽBA, Ljubljana, Ulica Toneta Tomšiča št. 9, telefon št. 21-048

Justin Brežnik

kovaštvo — Trbovlje

želi svojim naročnikom srečno Novo leto 1955!

• B A Č K A •

TVORNICA ŠEČERA - VRBAS

Čestita Novu godinu

svim svojim poslovnim prijateljima kao i ostalim radnim ljudima naše socialističke domovine